

СВОБОДА

Видає Український Народний Союз

Пам'ятаймо
про
Україну!

Рік 130, ЧИСЛО 39, П'ЯТНИЦЯ, 29 ВЕРЕСНЯ 2023 РОКУ

1893

Vol. 130, No. 39, FRIDAY, SEPTEMBER 29, 2023

\$2.00

Успішна атака на Севастополь

Ракетний удар по штабу Чорноморської фльоти Росії в Севастополі. (Фото: 24 канал)

Україна 22 вересня завдала ракетного удару з використанням ракет "Storm Shadow"/SCAL-P по штабу Чорноморської фльоти Росії в Севастополі. Загинули 34 офіцери. Ще 105 окупантів поранено. Командувач угруповання генерал-полковник Олександр Романчук зараз у дуже важкому стані, а начальник штабу генерал-лейтенант Олег Цеков – перебуває без свідомості. Будівля штабу не підлягає відновленню.

25 вересня ЗМІ з посиланням на повідомлення Сил спецоперацій (ССО) ЗСУ поширили вістку, що внаслідок цього удару також загинув

командувач Чорноморської фльоти РФ адмірал Віктор Соколов. 26 вересня ССО ЗСУ повідомили, що ці дані перевірялися. У Білому домі наразі немає інформації, яка б підтвердила чи спростувала дані про смерть В. Соколова, повідомила прес-секретарка Білого дому Карін Жан-П'єр.

Російська державна агенція ТАСС повідомляє, що уламки після ракетного удару по штабу Чорноморської фльоти розкидані на сотні метрів, а правоохоронці просять місцевих жителів залишити центральні вулиці Севастополя.

24 канал

ХРОНІКА ВІЙНИ

Росія продовжує обстріл України

Сили оборони України продовжують оборону на сході та півдні України, наступальну операцію на Мелітопольському напрямку та наступальні дії на Бахмутському напрямку. За наведенням Служби безпеки України ракета „HIMARS” поцілила у тимчасовий пункт управління окупантів на Херсонщині на щоденну нараду російських офіцерів 24-го мотострілецького полку 70-ої мотострілецької дивізії. 8 офіцерів загинуло, 7 – поранено.

26 вересня на Таврійському напрямку Сили оборони знищили 62 окупантів, поранили 127 та одного взяли в полон. Також знищено 35 одиниць військової техніки противника та п'ять складів з боєприпасами.

Британська розвідка вважає, що після успішних українських ударів Чорноморська флота РФ не зможе

мати в акваторії Чорного моря таку контролю, як раніше, і буде менш безпечно почуватися у портах.

Протиповітряна оборона України в ніч на 26 вересня знищила 26 із 38 випущених росіянами ударних безпілотників типу Shahed-136/131. Через нічну атаку росіян ударними дронами українські прикордонники призупинили роботу поромного пункту пропуску „Орлівка” в Ренійському районі Одеської області. Завдяки швидким діям працівників прикордонної служби та переправи було виведено з-під удару два пасажирські автобуси, в тому числі один з дітьми. Водночас постраждали водії та вантажні фури, які перевозили памперси, туалетний папір та вироби з пластику. Пункт пропуску

(Закінчення на стор. 12)

Візита Президента України до США і Канади

Президент України Володимир Зеленський на зустрічі із сенаторами США. (Фото: Офіційне інтернет-представництво Президента України)

22 вересня Президент України Володимир Зеленський провів зустріч із Президентом США Джоозефом Байденом. Переговори відбулися в Білому домі у вузькому та розширеному складі. В. Зеленський і Джо Байден обговорили оборонну підтримку України й подальшу співпрацю на благо обох країн та всього світу. В. Зеленський подякував Президентові США за оголошений новий

потужний пакет допомоги Україні.

* * *

Президент України В. Зеленський зустрівся з українською громадою в Українському інституті Америки. Близько 50 осіб взяли участь у зустрічі, в основному, представники так званої „старої діаспори” та громадських організацій, які працюють

(Закінчення на стор. 12)

Президент Володимир Зеленський нагородив українських діячів у США

Президент Володимир Зеленський під час офіційної візиту до США нагородив видатних діячів української діаспори.

Орденем „За заслуги” II ступеня нагороджено президента Українського конгресового комітету Америки Андрія Футея, а також виконавчого віцепрезидента УККА Михайла Савківа.

Алла Лопаткіна, президентка Ukrainian Resistance Foundation отримала відзнаку Президента України – Хрест Івана Мазепи.

Василію Гречинському, художньому керівникові та диригенту українського хору „Думка” надано почесне звання „Заслужений діяч мистецтв України”.

СКУ

Нагороджено Митрополита Бориса Гудзяка

ВАШІНГТОН. – Президент України Володимир Зеленський 21 вересня нагородив Архієпископа Української греко-католицької церкви, Митрополита Філадельфійського Бориса

Президент України Володимир Зеленський вручає Митрополиту Борису Гудзяку Хрест Івана Мазепи. (Фото: Archeparchy of Philadelphia)

Гудзяка Хрестом Івана Мазепи. Церемонія нагородження відбулася у приміщенні Національного архіву США у Вашингтоні.

Борис Гудзяк народився 24 листопада 1960 року в місті Сиракузи, Нью-Йорк, в родині українських емігрантів із Львівщини.

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

■ Перші танки „Abrams“ уже в Україні

КИЇВ. – Перші американські танки „Abrams“ вже доставлені в Україну – на кілька місяців раніше від початкових оцінок. Президент Володимир Зеленський підтвердив, що танки уже в Україні й готуються підсилити бригади: „Вдячний союзникам за виконання домовленостей! Шукаємо нові контракти, розширюємо географію постачання“. Більше танків „Abrams“ буде відправлено в найближчі місяці, сказали посадовці США, зазначивши, що ті танки, які були відправлені в Україну, стали першими з 31, які адміністрація Джо Байдена пообіцяла відправити. „Abrams“ будуть серед інших танків в арсеналі України, які вона може використати для звільнення утримуваних Росією територій у східних і південних регіонах України. („Європейська правда“)

■ Суд залишив Коломойського під вартою

КИЇВ. – 25 вересня Київський апеляційний суд відхилив скаргу на обрання бізнесмену Ігореві Коломойському запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою з можливістю внесення застави у розмірі майже 510 млн грн у справі щодо легалізації понад пів мільярда гривень ПриватБанку. Відповідне рішення оголосив головуючий колегії суддів Віктор Глиняний. У ході судового засідання сторона захисту наполягала, що правоохоронці не надали достатніх і належних доказів причетності підприємеця до шахрайства, просили звільнити І. Коломойського з-під варти у зв'язку з незадовільним станом здоров'я. Із клопотанням взяти на поруки бізнесмена у суді виступили головний рабин Дніпропетровської області Шмуель Камінецький, журналісти „1+1“ Алла Мазур, Наталія Мосейчук, Ігор Циганик і ведучий Юрій Горбунов. Також аргументом у клопотаннях про взяття Коломойського на поруки було те, що після Революції гідності бізнесмен на посаді очільника Дніпропетровської адміністрації захистив область від сепаратистів. (Укрінформ)

■ Знищили морський вокзал

ОДЕСА. – 25 вересня росіяни здійснили масштабну атаку на Одещину. Є багато руйнувань, зокрема знищений одеський морський вокзал, загинули двоє людей. Цього разу росіяни задіяли 19 ударних безпілотників „Шахед“ та дві надзвукові протикорабельні ракети „Онікс“. Також випустили 12 крилатих ракет „Калібр“ зі складними траєкторіями руху різними областями. (Bi-Bi-Ci)

■ Вшанували пам'ять жертв Голокосту

КИЇВ. – 24 вересня щорічна церемонія в пам'ять євреїв, убитих в ході масових розстрілів 1941 року, відбулася на території Національного історико-меморіального заповідника „Бабин Яр“. Спільну поминальну молитву для представників єврейських організацій та громад Києва провів у Символічній синагозі „Місце для роздумів“ головний рабин Києва та України, президент Об'єднання юдейських релігійних організацій Яків Дов Блайх. Трагедія у Бабиному Яру стала всесвітнім символом Голокосту. 29 вересня 1941 року було розстріляно понад 22 тисячі людей. Конвеєр смерті на тому не зупинився, в Бабиному Яру було вбито до 150 тисяч людей, серед яких були також радянські військовополонені, діячі Української національної ради, роми, пацієнти психіатричної лікарні. (Укрінформ)

■ Україна на Євро-2024

КИЇВ. – Головний тренер збірної України з футболу Сергій Ребров оголосив склад, який візьме участь у підготовчому зборі та кваліфікаційних змаганнях Євро-2024 проти Північної Македонії (14 жовтня в Празі) та Мальти (17 жовтня на Мальті). У переліку – 25 гравців. Ще троє виконавців увійшли до резервного списку. Національна команда розпочне збір 7 жовтня у Празі. (Укрінформ)

США розширили список санкцій

ВАШІНГТОН. – 25 вересня Сполучені Штати оголосили про введення додаткових санкцій проти шести російських підприємств, пов'язаних з військово-промисловим комплексом, а також про введення експортних обмежень проти п'яти великих компаній, у тому числі найбільшого виробника титана в Росії.

Зокрема, за інформацією Міністерства фінансів, повторні санкції введені проти акціонерного товариства STAR, зареєстрованого в Пермі й пов'язаного з іранським авіаційним виробником. Крім того, до списку обмежень додані компанії „Лис Групп“,

Logistic International Servis, „Разрез полярный“, „Скай 17“, „Стрелой“, офіси яких знаходяться в Москві й Санкт-Петербурзі.

Міністерство торгівлі США оприлюднило документ про введення експортних обмежень з 27 вересня проти п'яти компаній в Російській Федерації. У списку зазначені найбільший виробник титану „ВСМПО-Ависма“ й чотири компанії, пов'язані з виробництвом електроніки, комп'ютерів, систем навігації, а також виробник нафтопродуктів.

Укрінформ

Суперечки про Україну

ВАШІНГТОН. – Кандидат у президенти США від Республіканської партії Рон Десантіс заявив, що він проти членства України в НАТО: „Я не вважаю, що членство України у НАТО в наших інтересах. Усе, що це дало б – більше зобов'язань для нас, тож якщо ви додаєте більше зобов'язань, які вигоди натомість ми отримуємо?“. Спікер Палати представників США, республіканець Кевін Маккарті заявив журналістам, що вирішив залишити в документі 300 млн дол. допомоги Україні, коли зрозумів, що в проєкті закону щодо фінансування Державного департаменту та закордонних операцій, також передбачено гроші для Києва.

Наступного тижня Палата представників має провести єдине процедурне голосування стосовно чотирьох законопроектів про асигнування, зокрема фінансування Пентагону, Державного департаменту та закордонних операцій.

„Це не вирішує проблему, тому що в одному з них є деякі питання, пов'язані з Україною, – сказав К. Маккарті, маючи на увазі законопроект, який стосується Пентагону. – Це стало надто

складно зробити, тому ми залишаємо це“.

Палата представників може проголосувати за поправки щодо вилучення допомоги Україні з обох документів, якщо законодавці не заблокують обговорення цих поправок.

Законопроект про фінансування Пентагону передбачає виділення 300 млн дол. „для надання допомоги, включаючи навчання, обладнання, летальну допомогу, логістичну підтримку, постачання і послуги, зарплати і стипендії, матеріально-технічне забезпечення й розвідувальну підтримку ЗСУ і силам національної безпеки України, а також іншим силам чи групам, визнаним і підконтрольним уряду України, у тому числі урядовим структурам, які беруть участь у протистоянні російській агресії проти України, для заміни будь-якого озброєння або предметів, наданих урядом України з інвентарю Сполучених Штатів“.

22 вересня Пентагон оголосив про додатковий пакет військової допомоги Україні в розмірі 325 млн дол.

Укрінформ

Скандал через дивізійника

ОТТАВА. – Спікер Палати громад канадського парламенту Ентоні Рота вибачився за запрошення і визнання на засіданні парламенту 98-річного Ярослава Гуньки, який служив в українській дивізії „Галичина“. Я. Гуньку зустріли стоячи овацією під час візиту Президента України Володимира Зеленського 22 вересня. Е. Рота представив присутнім Я. Гуньку, запропонувавши привітати його як героя Другої світової війни і відзначив його за боротьбу за незалежність України проти росіян. Декілька правозахисних та єврейських організацій засудили виступ і овацію.

„Єврейська громада Канади твердо стоїть на

боці України у її війні проти російської агресії. Але ми не можемо мовчати, коли відбілюються злочини, скоєні українцями під час Голокосту“, – йдеться у заяві Центру у справах Ізраїлю та євреїв.

Виступ активно використовується російською пропагандою. Посол Росії в Оттаві Олег Степанов заявив, що вимагатиме від Канади роз'яснень того, що сталося. Е. Рота вибачився за вшанування українця і заявив, що бере на себе „повну відповідальність за свої дії“.

Нюрнберзький трибунал не визнав дивізію винною у жодних воєнних злочинах.

Радіо Свобода

Судять Дональда Трампа

Суд у Нью-Йорку визнав Дональда Трампа та його сімейний бізнес відповідальними за шахрайство за цивільним позовом генерального прокурора штату Летиції Джеймс, яка звинуватила колишнього главу держави в незаконному завищенні своїх активів і статків. Рішення ухвалив суддя суду штату Нью-Йорк на Мангетені Артур Енгорон.

Л. Джеймс подала позов на Трампа у вересні 2022 року, звинувативши його та компанію Trump Organization у тому, що вони протягом десятиліття брехали про вартість своїх активів і статків, аби отримати кращі умови банківських кредитів і страхування.

У річних фінансових звітах, які він подавав банкам і страховикам, завищив вартість свого майна на 2.23 млрд дол., а за деякими даними – на 3.6 млрд. Л. Джеймс зазначила, що ці активи включають маєток Трампа Мар-а-Лаго у Флориді, його помешкання у мангетенському хмарочосі „Trump Tower“, а також різні офісні будівлі та поля для гольфу.

Судовий розгляд призначено на 2 жовтня, і він може затягнутися до грудня.

Федеральна суддя у Вашингтоні Таня Чуткан призначила на 4 березня 2024 року початок судового розгляду по суті справи про змову Д. Трампа з метою залишитися при владі після поразки на президентських виборах 2020 року.

Т. Чаткан відхилила дати судових засідань, які раніше були запропоновані Міністерством юстиції і командою юристів Трампа щодо початку судового процесу. Прокурори вимагали, щоб судовий розгляд у цій справі розпочався у січні 2024 року, тоді як адвокати Трампа просили призначити дату в квітні 2026 року.

На початку серпня велике журі присяжних висунуло 45-му президенту США офіційні обвинувачення за чотирма пунктами у зв'язку з його спробами обманом залишитися при владі після програних виборів 2020 року. У тому числі Трампу інкримінувалася змова з метою обману Сполучених Штатів; змова з метою перешкоджання офіційному процесу; перешкоджання та спроба перешкодити офіційному провадженню; змова проти прав.

Укрінформ

Всесвітній форум українців

КИЇВ. – На VII Всесвітній форум українців у Києві прибуло набагато менше представників української діаспори, ніж на перший, що відбувався тут 1992 року. В аудиторії ім. Михайла Максимовича, першого ректора Київського національного університету ім. Т. Шевченка, де відбувався форум 25-26 серпня, зібралися люди, об'єднані ідеєю справедливого миру й української перемоги.

Благословив відкриття форуму 94-річний Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет. Присутніх привітав ректор Володимир Бугров, котрий не зміг залишитися, бо поспішав на поховання загиблого випускника-філолога Ігоря Воеводіна.

З доповіддю „Україна та діаспора на шляху до нашої перемоги“ виступив голова Української всесвітньої координаційної ради (УВКР) Михайло Ратушний.

Докторка історичних наук, голова Національної асоціації дослідників Голодомору-геноциду українців Олесь Стасюк зазначила, що за час повномаштабної російсько-української війни геноцид визнали набагато більше європейських держав, ніж у попередні роки. Тепер на часі урядове визнання Російської федерації державою-терористом.

На форумі було обрано нового голову УВКР. Ним став народний депутат України, діючий підполковник Збройних Сил України Сергій Рудик. Обрано новий склад президії УВКР у складі 36 осіб, по 12 членів від організацій Східної та Західної діаспор та 12 осіб від громадських орга-

Голова УВКР, народний депутат України, підполковник Збройних Сил України Сергій Рудик.

нізацій з України.

На основі пропозицій та виступів делегатів ухвалено рекомендації для активізації роботи асоціацій і товариств української діаспори та посилення координації та взаємодії між громадськими організаціями світового українства та органами державної влади в Україні.

VII Всесвітній форум українців пропонує відновити державну програму роботи із закордонним

(Закінчення на стор. 11)

Можна писати з малої літери

Написання назв „російська федерація“ з малої літери у неофіційних текстах не є відхиленням від норм української мови.

Відповідного висновку після дослідження мовознавців дійшла Національна комісія зі стандартів державної мови.

Комісія, зважаючи на війну, взяла до уваги звернення в соціальних мережах Віцепрем'єр-міністра – міністра з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України Ірини Верещук про написання назви країни-агресора з малої букви.

Комісія обговорила це питання на засіданні 15 вересня і, з урахуванням листів від Інституту української мови НАН України, а також Інституту мовознавства ім. О. Потебні НАН України, вирішила, що написання назв „російська федерація“, „росія“, „москва“, „московія“, „московське царство“, „російська імперія“, „державна дума рф“ тощо з малої букви можна не кваліфікувати як відхилення від норм української мови у текстах неофіційного характеру.

Укрінформ

Українсько-польський конфлікт

ВАРШАВА. – Президент Володимир Зеленський на Генеральній асамблеї ООН, коментуючи введення Польщею заборони на українське зерно заявив, що дехто в Європі „робить трилер на зерні“, таким чином „допомагаючи створювати сцену московському акторові“.

У відповідь на це Міністерство закордонних справ Польщі викликало Посла України в Польщі і висловило обурення цією заявою. Прем'єр-міністр Польщі Матеуш Моравецький, реагуючи на цю заяву, застеріг Зеленського не „ображати“ поляків.

Президент Анджей Дуда, відповідаючи на запитання про виступ В. Зеленського, зазначив, що „це було несправедливо“. Він висловив сподівання, що

їхні стосунки не зміняться, водночас застеріг, що українсько-польський конфлікт може вплинути на майбутню виборчу кампанію в Польщі та підігріти антиукраїнські настрої.

„Я вважав і вважаю, що питання зернової суперечки – це лише частина відносин між Польщею та Україною, яка є лише фрагментом важкої ситуації, в якій перебуває Україна. Маю визнати, що мене засмутив той факт, що двосторонні суперечки були винесені на публічний форум у присутності 200 країн“, – сказав А. Дуда і зазначив, що „намагається списати це на емоції“, адже на українського президента зараз чиниться величезний тиск через війну.

УНІАН

У Міжнародному суді ООН

ГАГА. – У Міжнародному суді ООН у Гаазі тривають публічні слухання попередніх заперечень, висунутих Росією у справі щодо звинувачень у геноциді за Конвенцією про запобігання злочину геноциду та покарання за нього.

25 вересня слово у суді мали представники РФ. Першою виступала представник російської делегації Марія Заболоцька, яка повторила тези російської пропаганди, що нібито Україна „обстрілювала Донбас“ і це стало причиною повномаштабної агресії РФ.

“Минулого тижня суд заслухав 33 країни, включаючи Україну, які повторювали одне й те саме про те, як Росія порушила міжнародне право, суве-

ренітет країни, використання сили, права людини та інші правила. Жодне з цих питань не підпадає під Конвенцію про геноцид“, – заявила Заболоцька.

Слухання у Міжнародному суді ООН проходять у два кола: Росія матиме слово 18 та 25 вересня, а Україна виступатиме 19 та 27 вересня. Суд проведе слухання по юрисдикції і якщо визнає, що має юрисдикцію і що позов є повністю або частково прийнятним, то наступним етапом буде розгляд справи по суті.

У позові проти РФ до Міжнародного суду ООН Україна вимагає притягнути агресора до відповідальності.

Укрінформ

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

■ СБУ викрила корупціонера

КИЇВ. – Служба безпеки України викрила на корупції колишнього керівника стратегічного підприємства оборонного-промислового комплексу на Львівщині. Його незаконна діяльність призвела до фактичного „роззброєння“ декількох комплексів української ППО на суму майже 2.4 млн грн. До початку 2022 року він давав необґрунтовані вказівки підлеглим на розуконструктування комплексів ППО, які привозили на це підприємство для ремонту та модернізації. Потім він привласнював „списані“ деталі, які містили значну частину дорожніх металів. Триває розслідування для встановлення всіх обставин злочину. Зловмиснику загрожує до 12 років тюрми з конфіскацією майна. (УНІАН)

■ Оголосили лавреатів „Золотої дзиги“

КИЇВ. – VI Національна кінопремія „Золота дзига“ оголосила лавреатів за 2021 рік. Зокрема у номінації „Найкраща режисерська робота“ (імені Юрія Іллєнка) перемогу здобула Катерина Горностай за фільм „Стоп-Земля“. Крім того, вона отримала нагороду в категоріях „Найкращий сценарій“ та „Найкращий монтаж“. Організатори опублікували перелік переможців VI кінопремії „Золота дзига“. Цю українську національну кінопремію заснувала 2017 року Українська кіноакадемія. Премією нагороджують за професійні здобутки в розвитку української кінематографії в 24 номінаціях. Символом кінопремії є статуетка „Золота дзига“, яка символізує розвиток української кінематографії. (Укрінформ)

■ Відбувся кінофестиваль „Бруківка“

КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ. – Оголосили переможців VI міжнародного кінофестивалю „Бруківка“, який проходив з 8 по 16 вересня в Україні, Німеччині, Польщі та Таїланді. Про це повідомив режисер, засновник, організатор та генеральний директор кінофестивалю Андрій Заєць. Гран-прі отримав фільм „Маріуполь. Сто ночей“ (режисерка Софія Мельник). Найкращим фільмом Міжнародної конкурсної програми стала стрічка „Наші чоловіки і жінки“ (Ахмед Алесір, Йорданія), а Національної конкурсної програми – „ГЧП“ (Аркадій Непиталюк). Спеціальні відзнаки журі Міжнародної конкурсної програми здобули фільми „Джордан'96“ (Катерина Лесик), „Літургія протитанкових перешкод“ (Дмитро Сухолиткий-Собчук), „Згасаюче світло“ (Іван Орленко), „Це побачення“ (Надія Парфан). Міжнародний кінофестиваль „Бруківка“ у 2017 році заснував у Кам'янці-Подільському режисер А. Заєць. Під час фестивалю проходять покази фільмів конкурсної програми, зустрічі з відомими режисерами, виступи музичних гуртів та вечірки. (Укрінформ)

■ Напади на котів

КИЇВ. – 23 вересня невідомі знищили притулок для котів на Теремках, так звану Котобазу, якою опікувалася жінка: до випадку вона отримувала погрози від й зверталася щодо цього до поліції. 23 вересня люди намагалися знайти вцілілих котів й надати їм допомогу, відправити до ветеринарної клініки. 18 вересня, правоохоронці відкрили справу за фактом жорстокого поводження з тваринами у закарпатському селищі Ільниця, де компанія підлітків підвісила кошеня до дерева й била молотком. Відео з'явилося в соціальній мережі та зацікавило поліцію. (УНІАН)

■ Вивчають українську мову

АМСТЕРДАМ. – У Нідерландах 11 вересня почалися перші курси вивчення української мови у вищих навчальних закладах, яку в Амстердамському університеті викладає мовознавиця з України. На курс зареєструвалося 30 студентів з Нідерландів, Німеччини, Італії, Польщі, Угорщини, Хорватії, Словенії, Сербії, Тайваню, навіть із Росії. Дехто зі студентів прийшов у вишиванці, були й такі, хто у перший же день курсів вразив не лише своїми знаннями української мови та культури, а заспівав гімн України. (Укрінформ)

АМЕРИКА | СВІТ

■ Зустрічі Зеленського у Вашингтоні

ВАШІНГТОН. – Газета „Вашінгтон Пост“ 22 вересня підсумувала візиту Президента України Володимира Зеленського днем раніше у Вашингтоні. На початку зустрічі з Президентом Джо Байденом у Білому Домі, президент України сказав: „Я є у Вашингтоні, щоб зміцнити позицію України для захисту наших дітей, наших родин, наших домів, свободи й демократії у світі“. Приватно, його слова були більш зловісними: „Якщо ми не отримаємо допомоги, ми програємо війну“. Спікер Палати Представників республіканець Кевин МекКарті (з Каліфорнії) відмовив проханню В. Зеленського промовляти до обидвох палат Конгресу, але зустрівся з ним приватно. Згідно з достовірними джерелами, спікер засипав президента питаннями про підзвітність, стратегію і тактику. Розходилося про те, чи ЗСУ користуються відповідно зброєю, яку надали США. Обидві сторони вважали, що зустріч була продуктивною. 21 вересня спікер публічно схвалив намагання В. Зеленського викоринити корупцію, змінивши міністра оборони. Близькі співробітники спікера кажуть, що він схильний надати Україні більше зброї. Конгресмен республіканець Майкл МекКовл з Техасу, який є головою Конгресового комітету із закордонних справ, 21 вересня після зустрічі з В. Зеленським сказав репортерам: „Спікер, як і я, висказав сильну підтримку Україні. Але ми розстроєні повільністю адміністрації у наданні зброї“. Він додав, що К. МекКарті вважає, що Україна потребує ракети АТАСAMS – далекосяжну, високоточну артилерію – як також бойові літаки типу F-16, і що вона потребує їх вже „вчора“. Після закритої зустрічі В. Зеленського зі сенаторами, законодавці висловилися позитивно про зібрання. Демократ Ричард Блюментал з Коннектикута сказав, що сенатори не боялися задавати складні питання. Незалежний сенатор Ангус Кінг з Мейну запитав президента, чи Україні найбільше потрібні „засоби протиповітряної оборони для війська, чи також для захисту енергетичних систем, водо- та електропостачання?“. Протягом перебування у Вашингтоні В. Зеленський з дружиною Оленою відвідали Пентагон та склали квіти на меморіалі жертвам теракту 11 вересня. Він також зустрівся з Секретарем оборони Лойдом Остіном, Головою Об'єднаних шефів штабу генералом Марк Мілей та іншими військовими провідниками. („The Washington Post“)

■ Вкрадено під час пандемії

ВАШІНГТОН. – Урядове бюро підзвітності (GAO), яке має право наглядати за урядовими операціями, 12 вересня оприлюднило звіт, в якому вказується, що під час пандемії коронавірусу шахраї привласнили до 135 млрд дол. у вигляді пільг для безробітних. З тієї суми дотепер вдалося повернути менше 7 млрд дол. Додатково стейтові уряди помилково переплатили 60.5 млрд дол. за безробіття; лише 5.6 млрд дол. з тієї суми вдалося повернути. GAO перевірило період від березня 2020 року до травня 2023 року. Ця програма для поборювання безробіття була спільною між федеральним урядом, який був джерелом фондів, і стейтами, які видавали грошові пільги. Коли Конгрес схвалив додаткові пільги на час пандемії, він наказав стейтам здійснити деякі перевірки апікацій і дозволити людям казати, що вони безробітні через пандемію. („The Washington Times“)

■ Наслідки коронавірусу в країні

АТЛАНТА. – Центри для контролі хворіб (CDC) 26 вересня оприлюднили статистику про те, що майже 18 млн дорослих осіб у США терпіли або терплять від довготривалих наслідків коронавірусу. Це становить приблизно 6.9 відс. дорослого населення країни; приблизно 3.4 відс. досі страждають. Серед жінок 8.5 відс. терпіли або терплять від довготривалих наслідків коронавірусу; серед чоловіків ця цифра була лише 5.2 відс. Серед різних вікових груп особи у віці 35-49 найбільше (8.9 відс.) терпіли або терплять від довготривалих наслідків. У віці 18-34 ця цифра була 6.9 відс.; у віці 50-64 – 7.6 відс.; у віці від 65 років – 4.1 відс. Подібні різниці у вікових групах були серед тих, які досі терплять від довготривалих наслідків. („The Hill“)

ПОДІЇ В УКРАЇНІ

Вручення Шевченківської премії

Георгій Лук'янчук

КИЇВ. – Національна премія України ім. Тараса Шевченка – державна нагорода України, заснована у 1961 році, вручається за найвидатніші твори, які є вершинним духовним надбанням, збагачують історичну пам'ять народу, його національну свідомість і самобутність, спрямовані на державотворення й демократизацію українського суспільства.

Цьогоріч вперше за історію незалежної України премію не вручили до дня народження поета 9 березня. Відзнаками нагородили лавреатів лише 20 серпня і не в столиці як завжди, а у багатостраждальній Бородянці біля поруддя простріленого окупантами Кобзаря. Президент видав указ про присудження найвищої офіційної творчої відзнаки України лише 28 липня, відмовившись особисто від традиційного вручення цієї почесної відзнаки.

Нагороджений політичний оглядач Радіо Свободи, журналіст, публіцист, телеведучий Віталій Портников під час вручення Шевченківської премії за публіцистичні статті та виступи останніх років.

Також нагороди у номінаціях отримали за книгу поезій „Орден мовчальниць“ Катерина Калитко; за книгу „Крім „Кобзаря“. Антологія української літератури. 1792-1883“ у двох частинах Михайло Назаренко; за аудіоальбом „Пісні Української революції“ Тарас Компаніченко, Максим Бережнюк, Северин Данилейко, Ярослав Крисько, Сергій Охрімчук; за документальний фільм „Земля бла-

Віталій Портников під час вручення Шевченківської премії в Бородянці.

китна, ніби апельсин“ Ірина Цілик. У категоріях „Театральне“ та „Візуальні мистецтва“ лавреатів не оголосили.

Окрім того, було нагороджено і лавреатів Шевченківської премії 2022 року. У номінації „Кіномистецтво“ премію отримала режисерка Катерина Горностай із повнометражним ігровим фільмом „Стоп-Земля“. У номінації „Література“ лавреаткою стала Тамара Горіха Зерня з романом „Доця“. У номінації „Театральне мистецтво“ нагороду отримали Тамара Трунова, Наталка Ворожбит, Юрій Ларіонов, Андрій Ісаєнко та Валерія Ходос за виставу „Погані дороги“ Київського академічного театру драми й комедії на лівому березі Дніпра.

Переможці отримали Національну премію України ім. Тараса Шевченка у розмірі 429 тис. грн. кожна.

У Бородянці для учасників урочистостей виступив заслужений академічний український народний хор ім. Григорія Верьовки, гурти „Тельнюк: сестри“ та цьогорічний лавреат „Хорея Козацька“.

Військові прийшли до Зарваниці

Михайло Михайлинин

ЗАРВАНИЦЯ. – 16 і 17 вересня у Марійському духовному центрі „Зарваниця“ проходило XV Всеукраїнське військове паломництво. Його організував департамент військового капелянства патріаршої курії УГКЦ для воїнів, ветеранів, капелянів, родин загиблих захисників. У паломництві взяв участь заступник начальника Служби військового капелянства Збройних сил України полковник Любомир Якібчук.

Керівник департаменту Владика Михайл Колтун благословив усіх присутніх і відслужив молебен за мир в Україні. Військові та родини героїв принесли китиці калини, соняшника та пшениці, як символи пам'яті, вдячності та боротьби. Учасники прощі пройшли хресну дорогу, біля чудотворної ікони Божої Матері вшанували героїв, які віддали найдорожче життя за Україну.

Представники Українського католицького університету провели лекцію „Покликані до свободи“.

Хор ім. Верьовки – співоча легенда України

Георгій Лук'янчук

КИЇВ. – Національний заслужений академічний український народний хор України ім. Григорія Верьовки відзначає своє 80-річчя. Г. Верьовка почав збирати „золоті“ голоси для Українського народного хору у воєнному 1943 році. Це був рік, коли Україна стояла в руїнах. А у Харкові, у вересні вже зібрали перший склад хору, до якого увійшли 134 виконавці. Український народний хор – так з 1943 по 1964 рік.

Після смерті Г. Верьовки у 1964 році колектив був названий його іменем. І з 1965 року ним став керувати легендарний Анатолій Авдієвський, який пів століття розвивав та виводив на нові висоти фактично головний хор країни. Нині хор – це творча тріада, де є вокальні виконавці, артисти балету та оркестра.

Радянська тоталітарна влада створила цей колектив, як свого роду ідеологічну спецоперацію. Але ця спецоперація спрацювала проти неї, фактично музику, українською піснею, фольклором, який збирали в експедиціях фахівці колективу, наближаючи Незалежність України, стверджуючи український дух на всіх континентах. Адже і в

Хор ім. Г. Верьовки виконує танець „Аркан“, який визнаний нематеріальним спадком ЮНЕСКО. (Фото: Національний заслужений академічний український народний хор України ім. Г. Верьовки)

Україні, і за кордоном, коли хор імені Верьовки виходив на сцену і звучали вже перші слова української пісні – це вже говорила вся нація про те, що вона є. Хор Верьовки, який іноді називають в афішах – „Козаки з України“, розповідає світові, хто ж такі українці і який у них непереможний дух і прагнення до волі.

Своє 80-річчя хор відзначив концертом у Палаці „Україна“, піднімаючи бойовий дух українців.

ПОДІЇ В УКРАЇНІ

Єдиний у світі музей української хореографії

Світлана Орел

КРОПИВНИЦЬКИЙ. – Єдиний у світі музей хореографії існує уже майже 20 років. Діяв він досі у окремому, збудованому вже у новітні часи приміщенні, на території музею-заповідника „Хутір Надія” – батьківській землі корифеїв українського театру Тобілевичів. Але віддаленість від міста спричиняла те, що унікальний музей працював фактично лише час від часу.

Давно стояло питання про перенесення музею до обласного центру. 20 вересня відкрили оновлений Музей історії українського хореографічного мистецтва. Це приміщення колишнього обласного відділення Національного банку України, що знаходиться у самому центрі Кропивницького. Відділення уже кілька років не працює і гарний, збудований у позаминулому столітті у класичному стилі будинок, стояв пустою. На другому поверсі тут планується розмістити розширену експозицію художнього музею.

Директор обласного краєзнавчого музею Борис Шевченко, відкриваючи оновлену експозицію музею хореографії, зазначив, що побудована вона на основі концепції, створеної завдяки порадам відомих хореографів. Він сказав: „Видовий ряд

Борис Шевченко промовляє під час відкриття музею. (Фото: Ігор Філіпенко)

дозволяє хронологічно простежити розвиток українського хореографічного мистецтва в Україні та за її межами, зв'язок зародження української народно-сценічної хореографії у творчості корифеїв українського театру, видатних балетмейстерів минулого з розвитком українського танцю сьогодні.

Нині музей налічує понад шість тисяч предметів, які демонструють танцювальні традиції України.

На честь 170-річчя Михайла Павлика

Аделя Григориук відкриває конференцію. В президії (зліва): Роман Печижак, Оксана Мельниченко.

Марія Порох

КОСІВ, Івано-Франківська область. – 17 вересня виповнилося 170 років від дня народження відомого письменника, перекладача, етнографа, публіциста, видавця, журналіста, одного із фундаторів першої української політичної партії, дійсного члена НТШ, громадсько-політичного діяча Михайла Павлика (1853-1915).

М. Павлик народився в селі Монастирському, яке тепер є частиною гуцульського Косова. Життя його важке і нужденне – чимало зазнав арештів, еміграції, ув'язнень, різних випробувань, які він

(Закінчення на стор. 10)

Показано історично-пригодницький фільм „Довбуш”

Олександр Костирко

ЧЕРКАСИ. – До Дня Незалежності в усіх кінотеатрах України показано український історично-пригодницький фільм „Довбуш”. Перед початком показу в кінотеатрі „Україна” відвідувачі поспілкувалися із творчою групою, яка 25 серпня завітала до Черкас. Серед гостей були продюсер Максим Асадчий, режисер Олекс Санін та актор Олексій Гнатковський.

В основі фільму – життя найвідомішого з опришківських ватажків у Карпатах Олексі Довбуша. Жорстоке правління польської шляхти змусило гуцулів тікати в гори. Брати Олекса та Іван Довбуші опинилися поза законом і стали опришками. Гуцули почали народне повстання. 24 серпня 1745 року Олексу Довбуша вбили за наказом гетьмана Юзефа Потоцького.

На сьогодні „Довбуш” вважається наймасштабнішим українським фільмом за кількістю залучених акторів масових сцен, каскадерів, реконструкторів, локацій.

У фільмі задіяли близько 50 природних та історичних локацій. Зйомки проходили у скелях Довбуша та селах Микуличин і Криворівня в Івано-Франківській області, у заповіднику Свидовець і селищі Ясіня Закарпатської області, у Свірзькому замку у Львівській області, в Тернопільській області, в Києві та області. В наймасовішій сцені

Знімальна група фільму „Довбуш” перед початком фільму в черкаському кінотеатрі „Україна”. (Фото: Олександр Костирко)

зайнято близько 500 акторів. У стрічці грають українські, польські, американські актори. 117 майстрів працювали над виготовленням одягу, на чолі з художницями Марією Кєро та Галою Отенко.

АМЕРИКА | СВІТ

Більшість Конгресу підтримує Україну

ВАШІНГТОН. – В обох палатах Конгресу є двопартійна більшість, яка підтримує продовження допомоги Україні. Про це на зустрічі з репортерами 26 вересня заявив речник Державного департаменту Метью Мілер, відповідаючи на питання про продовження фінансування для України під час голосування бюджетної резолюції. „Нас надихає двопартійна підтримка, яку ми отримали від Конгресу з самого початку цієї війни. Я вважаю, що важливо, що президент Зеленський зміг приїхати минулого тижня на Капітолійський пагорб і безпосередньо поспілкуватися з членами Конгресу про те, що відбувається в Україні”, – сказав М. Мілер. „Ми вважаємо важливим, щоб Конгрес продовжував проявляти рішучу підтримку Україні, щоб вона продовжувала стримувати та відбивати російську агресію, щоб Конгрес чітко давав зрозуміти, що ми не збираємося залишати Україну”, – заявив він. За словами речниці Білого Дому Карін Жан-П'єр, двопартійна більшість у Конгресі віддана підтримці України, а провідник більшості в Сенаті Чак Шумер і провідник республіканців у Сенаті Мич МекКанел підтримують продовження фінансування для України під час голосування бюджетної резолюції. („Голос Америки”)

Песимістичні американці

НЮ-ЙОРК. – Телевізійна агенція новин „СBS” оприлюднила 10 вересня висліди опитування про загальні погляди американців. Виявляється, що американці є назагал песимістичними. Три чверті дорослих американців дивляться „назагал песимістично” на політику США. Також три чверті дивляться песимістично на вартість товарів і послуг. 71 відс. налаштовані песимістично щодо перспектив миру й стабільності у світі. 65 відс. є песимістичними щодо економіки країни. 62 відс. є песимістами стосовно зміни клімату. 61 відс. песимістично бачать біржовий ринок. 56 відс. песимістично думають про „особисті свободи”. 49 відс. так думають про доступність робіт у їхніх громадах, а 48 відс. висловлюються песимістично про намагання протидіяти коронавірусові. („СBS News”)

Занепадає Англіканська церква

ЛОНДОН. – Лондонська газета „Телеграф” 5 вересня оприлюднила свої дослідження про сумний статус Англіканської церкви. За останніх п'ять років закрилися майже 300 парафій, що є найшвидшим темпом відколи ведуться реєстри. За менше ніж 30 років більше половини постійних парафіян відпали від Церкви. У 1995 році пересічне число людей у церквах в неділю було майже 1.1 млн. осіб, а тепер – заледве 500 тис. Внутрішні критики вказують, що люди хочуть ходити до церкви, яка служить їхнім духовним потребам, а не яка вибачається за давнє рабство, алярмує про зміну клімату чи інші сучасні турботи. Ректор місцевої церкви св. Варфоломія Великого о. Маркус Вокер каже, що такі рішення означають, що „лунає посмертний дзвін за Церквою, яку ми любимо і якій служимо”. Англіканізм є наріжним каменем колективної ідентичності англійської нації. Без нього, за словами Філіпа Ларкіна (в іншому контексті), „це буде пропавша Англія”. („The Telegraph”)

Вірменія відвертається від Росії

ЄРЕВАН. – Прем'єр Вірменії сказав, що політика його країни спиратися на Росію для гарантії безпеки була стратегічною помилкою, бо Москва не дотримала своїх обіцянок і відіграє щораз меншу роль в регіоні. 3 вересня в інтерв'ю для італійської газети „Ля Републіка” Нікол Пашинян звинуватив Росію, що вона не запевнює безпеку Вірменії в обличчі „агресії” з боку сусіднього Азербайджану через територію Нагорний Карабах. Він сказав, що російські миротворці там не виконують своїх функцій. Прем'єр натякнув, що Москва не вважає Вірменію досить проросійською, хоч вона має оборонну угоду з нею і військову базу. Він вказав, що „сьогодні Росія сама потребує зброю та амуніцію для війни з Україною”, і тому Єреван мусить шукати інші безпекові умови, натякаючи на зв'язки з Європейським союзом і США. („Reuters”)

Люди з великої літери

Цей вислів – людина з великої літери – ми вживаємо, коли мова заходить про непересічну особистість, котра в чомусь доброму вивищується над своїм оточенням, зокрема й особливо – у вірній службі своєму рідному народові. Але так само – народів, серед якого з веління долі опинилася і, маючи в грудях справедливе серце, щиро перейнялася буттям цього не рідного їй народу, його культурою, мовою, традиціями, його історичною долею. Очевидно, такі люди є в кожній країні, пощастило на них і Україні, й заслуговують вони, з огляду на нашу національну історію, особливої поваги та пошанування. Бо добровільно і щиро ідентифікуючи себе українцями, вони робили це у дуже несприятливі для українства часи, коли люди „з малої літери“, керуючись міркуваннями утилітарної життєвої вигоди, легко приймали пануючу тоді культуру – російську, польську, мадярську тощо.

Тому життя і діяльність людей „з великої літери“ ми повинні тримати перед нашими очима завжди як світлі приклади високої самосвідомості, глибокої внутрішньої культури і непідробної людської порядності. Тим більше не забувати про них напередодні ювілейних дат.

Наприклад, наприкінці цього року українська культурна громадськість напевно, попри війну з москвитами, знайде спосіб вшанувати 190-річчя від народження родовитої росіянки, що стала відомою українською письменницею Марком Вовчком. Народилася на Орловщині, в сім'ї майора гренадерського полку, потім виховалася в родині визначного російського критика Дмитра Писарева, володіла французькою, німецькою, англійською, італійською і польською мовами, а серце і твирчий розм на зупинила на мові і літературі українській, за що Тарас Шевченко так високо оцінив цей її подвиг: „Моя твоя зоренька святая!“.

Також кожен свідомий українець зніме капелюха перед пам'яттю великої групи вихідців з польського середовища, котрі в середині XIX ст. посвятили себе українській справі, прийнявши таку викличну, в очах панівної тоді аристократії, назву – „хлопоманство“. З неї потім вийшли визначні діячі української культури, зокрема історіографії – Володимир Антонович, Тадей Рильський (батько великого українського поета Максима Рильського), Павло Житецький, Павло Чубинський, Борис Познанський. Всі вони були активними членами Київської української „Громади“.

„З роду я зовсім не вкраїнець“, – писав про себе знаменитий український сходознавець, поет, прозаїк, перекладач-поліглот (володів понад двадцятьма мовами), академік Агатангел Кримський.

„Високооригінальна поява в нашій літературі, – казав про нього Іван Франко. – Чи пише він чисто філологічні статті, чи літературні критики, чи прозові оповідання, чи поезії, всюди вносить своє власне я в такий мірі, як мало котрий наш письменник... в перекладах, особливо з орієнтальних поетів, він виявив немале майстерство, і справедливо мусимо вважати його першим піонером нашого слова на сій просторі і досі майже не ораній українським лемешем ниви східної поезії“.

Ні краплі української крові не текло у жилах полум'яного діяча Української національно-визвольної революції 1917-1921 років, інтелектуала-публіциста, дипломата, соціолога, історіософа В'ячеслава Липинського, поляка з народження.

Не може не викликати нашого захоплення і вдячності постать австрійського аристократа, князя-ерцгерцога Вільгельма Габсбурга, відомого в нашій національній історії як полковник легіону Українських січових стрільців Василь Вишиваний. Героїзм усусувів на полях боїв так підкорив його, що одягнув вишиванку – звідси й псевдо. Відтак зачарувався поезією Шевченка, Франка, оповіданнями Василя Стефаника, й сам почав писати українські вірші. Цілком можливо, що він ста би нашим королем, якби Україна тоді перемогла й обрала монархічний устрій. Згадують історики, що коли до ерцгерцога особисто звернувся міністер закордонних справ нацистської Німеччини Йоахим фон Ріббентроп з пропозицією стати його радником, Василь Вишиваний відповів: „Вибачте, пане міністре, але ви помиляєтесь. Я почувую себе українцем, і тільки для добра України можу співпрацювати... Тільки для добра України...“.

З довгої, майже безконечної низки дорогих імен рідних нам „чужинців“ згадаймо українських поетів шведа Майка Йогансена, німця Юрія Клена (Освальда Бургардта), грузина Рауля Чілачаву, індійку Брідулу Гош – усі вони талановито й сумлінно наближали до світу українське художнє слово.

Узагальнимо цю завжди актуальну тему не менш актуальним поглядом Михайла Грушевського: „Хто може бути українцем, і кого українці приймуть у свої ряди як свого товариша? ...Не тільки хто природжений українець, а також і всякий той, хто щиро хоче бути з українцями, і відчуває себе їх однодумцем і товаришем, членом українського народу, бажає працювати для його добра. Якого б не був він роду, віри чи звання – се не важно. Його воля і свідомість рішає діло. Коли він відчуває себе найближчим до українців і ділом се показує, він українцем – товариш і земляк. ...Ті, що пристали до українців в трудні часи, і тепер пристають до них і щиро готові працювати з ними і боротися за добро краю, можуть бути ближчі українцям, ніж ті природжені земляки, що байдуже або й вороже ставляться до українських домагань в такий рішучий час...“.

Мовби сьогоднішній день бачив перед собою наш великий історик.

ІСТОРІЯ

Костянтин Острозький – полководець і просвітител

Анатолій Ковальчук

8 вересня завдяки зусиллям патріотичної громадськості в Національному заповіднику „Києво-Печерська лавра“ урочисто відкрито меморіальну дошку на честь князя Костянтина Острозького – видатного українського державного, військового та церковного діяча.

Виповнюється 509 років від дня перемоги війська, очоленого князем Костянтином Острозьким, над москалями біля Орші і 493 роки з дня смерті цього великого українського патріота, мудрого державного діяча, видатного стратега й полководця, багаторічного оборонця рідної землі, щедрого мецената й енергійного будівничого.

Великий збройний конфлікт між Великим князівством Литовським і Московією почався 1513 року агресією Московщини. Зупинити московського агресора, розгромити загарбницьке військо і визволити захоплені землі було доручено 54-річному Волинському князеві Костянтину Острозькому – гетьману Великого князівства Литовського, Руського, Жемайтійського і Королівства Польського.

Острозький зібрав 40-тисячне військо. У його складі були литовські, білоруські, українські, польські, чеські, сербські, угорські, німецькі й татарські загоны. Ударну силу становили 16-тисячна легка литовська кавалерія і 14-тисячна польська кіннота (легка та важка), 5-тисячна піхота (переважно сілезці й чехи), а також потужна артилерія. Відсутні точні дані щодо чисельності ворожого війська. Хоча польський король і великий князь литовський Сигізмунд I Старий писав, що московитів було 80 тисяч.

У ніч з 7-го на 8 вересня військо Великого князівства Литовського через наплавні мости переправилося на лівий берег Дніпра навпроти Орші. На світанку москалі почали атакувати Острозького, намагаючись відрізати його загоны від річки й захопити мости. Але ворожі атаки були відбиті. За словами істориків, К.Острозький особисто очолював контратаки кінноти. Незважаючи на вік, відважно бився, як простий вояк. Уміло використовуючи неузодженос-

ті в діях московських воєвод, він нападав на них порізно, а ті, за словами літописця, „із заздрості видавали один одного“.

Опівдні за вказівкою К. Острозького руські й литовські вершники вдалися до хитрощів. Імітуючи відступ, вони заманили московську кінноту під залпи своїх гармат. Після потужного обстрілу із засідки, що була у прибережному лісі, ворогів атакував резервний загін. Побачивши, що настає вирішальний момент битви, К. Острозький посилив натиск і, примусивши важку московську кінноту до відступу, загнав її на багnistий берег річки Кропивни, де вона позбулася маневреності. Загрузлі в болоті коні втратили рухливість. Там, між Оршею та Дубровною, майже вся ворожа кіннота була знищена. Загін польських гусарів довершив розгром московської армії, хоча гонитва за рештками недобитків, що панічно тікали до Смоленська, тривала аж до ночі. Отже, здобувши 8 вересня 1514 року велику спільну звитягу над нахабним московським агресором, збройні сили східноєвропейських народів надовго приборкали його загарбницькі наміри!

К. Острозький, розгромивши диких загарбників, зупинив їхню навалу й захистив від темних вандалів, руйнівників і людоловів Європу саме тоді, коли над нею сходила зоря Просвітництва!

Великого гетьмана К. Острозького з великими почестями зустрічали у Вільнюсі й Варшаві. Перемога під Оршею прославила його на всю Європу. Подвигом князя захоплювалися монархи і дипломати у всіх столицях. Часописи, видані латинською та німецькою мовами, повідомляючи про переможну битву, порівнювали К. Острозького з видатними полководцями давніх Греції та Риму.

Що нам відомо про князя К. Острозького? Народився він 1460 року в Острозі на Волині. Розпочавши військову кар'єру ще в молодості, брав участь в успішних кампаніях проти загарбників, передусім кримців і Московії. Як полководець, він переміг ворогів у 33 битвах, програв у двох. Завдяки розуму, кмітливості, стратегічному таланту й особистій

(Закінчення на стор. 15)

СВОБОДА

Пам'ятаймо
про
Україну!

Газета заснована у 1893 році

Видає Український Народний Союз

Головний редактор: Андрій Нинка

Редактор: Левко Хмельковський

FOUNDED IN 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

☎ (973) 292-9800
Fax (973) 644-9510

E-mail: svoboda@svoboda-news.com
Website: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to:
Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Передплата: \$90.00 на рік, \$50.00 на півроку.
Для членів УНСоюзу – \$80.00 на рік, \$45.00 на півроку.
Електронна версія (www.svoboda-news.com) – \$40.00.

Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda“.
Periodicals postage paid at Caldwell, NJ 07006 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ“

Адміністрація / Оголошення
☎ (973) 292-9800 x 3040 • Fax (973) 644-9510
E-mail advertising@ukrweekly.com

Передплата
☎ (973) 292-9800 x 3040
E-mail subscription@svoboda-news.com

Думки, висловлені в матеріалах, підписаних конкретним автором, не конче віддзеркалюють позицію редакції тижневика „Свобода“ або його видавця.

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Оновлення банківської програмної системи Федеральної кредитівки „Самопоміч“

Федеральна кредитівка „Самопоміч“ налічує понад 35,000 членів і продовжує розширюватися, виходячи за рамки можливостей нашої теперішньої комп'ютерної банківської системи. Після місяців наполегливої праці і відданості від нашої команди, ми наближаємося до мети – оновлення нашої банківської програмної системи. Це допоможе нам втілювати стратегії довгострокового зростання та покращити наші системи електронних операцій, призначені для забезпечення найвищого рівня продуктивності. Наші члени зможуть отримати ще кращі персоналізовані сервіси, ефективний функціонал та доступ до різноманітних додаткових послуг, які в загальному покращать їхній банківський досвід з нами.

З 1 по 3 грудня ми завершимо перехід на нову комп'ютерну банківську систему. Хоча більшість змін не будуть мати прямого впливу на вас, можливі короткочасні збої. Ми будемо

працювати якісно та ефективно, щоб цей перехід був найменш обтяжливий для вас. Ми також просимо вибачення за будь-які незручності, які це може спричинити і завчасно вдячні за ваше терпіння.

Починаючи з початку листопада, ви будете отримувати важливу інформацію про процес оновлення нашої комп'ютерної банківської системи, включаючи тимчасово недоступні послуги та сервіси. Просимо слідкувати за електронними листами від нас, повідомленнями в соціальних мережах та оновленнями на вебсайті.

Дякуємо за вашу постійну підтримку та вірність Федеральній кредитівці „Самопоміч“. Ми раді цьому оновленню та з нетерпінням чекаємо можливості надавати ще кращі послуги для вас.

З повагою,

Віталій Кутний

президент та виконавчий директор

Перерваний політ

„Я, Ющенко Сергій, пішов на війну добровольцем на початку 2015 року“, так почав свою розповідь колишній командир розвідувального взводу Першого штурмового батальйону 24 окремої механізованої бригади. Події Майдану та розв'язана агресія Росії по захопленню Криму застали Сергія в Києві. З попередньої контрактної служби в Прикордонних військах Сергій мав військовий досвід, тому він не міг лишитися осторонь подій і вирішив що може принести користь Державі пішовши добровольцем в армію. Після переїзду до Луганська, в невелике шахтарське селище Тошківка поблизу Лисичанська. Розвідники забезпечували охорону командування, збирали інформацію про настрої серед місцевого населення.

Саме в цьому віддаленому селищі Сергій зустрів Катерину.

Зустріч відбулася в середині липня 2015 року поблизу Тошківки. Катруся росла в сім'ї разом зі старшою на дев'ять років сестрою Тетяною. Мама Наталія та батько Юрій навчили Катруся українській мові та щирої любові до своєї землі.

На час зустрічі з Сергієм їй було 18 років, йому – 40. Для обох це було кохання з першого погляду. Як згадує мама Наталія, їхня зустріч на містичному рівні не була випадковою. Родина Ющенків походить з давнього Глухівського козацького роду. Його пращури, козаки Ющенки та Тищенки є в списках реєстрових глухівських козаків з часів Гетьманщини. Їх з'єднало спільне відношення до життя, відповідальність за інших, любов до свого краю та бажання захистити свою землю від ворогів.

Після закінчення школи Катруся поступила у військову академію ім. Петра Сагайдачного у Львові. А Сергій продовжував службу на пере-

Весільна світлина Сергія і Катерини Ющенків

8 травня 2016 року Сергій був заведений біля пункту Кримське, Луганської області. Попереду йшов досвідчений морський піхотинець Женя Нефедьєв. „Розтяжка!“ – встиг крикнути він і загинув на місці. Сергій був тяжко поранений. Катруся вирушила до нього у Харківський шпиталь. Внаслідок травми спини Сергій втратив можливість ходити. Пішли довгі місяці реабілітації, весь догляд за Сергієм взяла на себе Катруся. Вони переїхали до Львівського військового шпиталю. Саме тут волонтери Леся та Оксана запропонували гарній парі зіграти весілля в шпиталі. 4 серпня 2016 року Катруся і Сергій отримали подарунок

(Закінчення на стор. 10)

Про видання книги Лисянського

Завершив переклад українською мовою „Щоденника, веденого лейтенантом Юрієм Лисянським під час служби волонтером на британському флоті у 1793-1800 рр.“ та його ж англійської версії книги „A Voyage round the World in the years 1803-1806“ (London, 1814).

Лисянський заслуговує на те, щоб його знали в Україні! Це – перший український мандрівник-першовідкривач, ім'ям якого названо сім географічних об'єктів на мапі світу! Це перший українець, який мандрував незалежними США та мав зустріч з першим американським президентом! Це перший український козак, який обійшов під вітрилами Земну кулю! І зрештою, це українець, який встиг таки потрапити в „Епоху великих географічних відкриттів“ та знати свій невідомий острів.

Спробував перекласти з англійської автобіографію Лисянського з передмови його книги. Виявилося, що в Лисянського не дуже складна англійська мова, так що університетського курсу цілком достатньо, щоб зрозуміти!

І ось маємо результат – 385 сторінок тексту.

Лондон, Галіфакс, Нью-Йорк, Філадельфія, Бермуди, Кейптаун, Цейлон, Бомбей, екзотичне індійське князівство Карнатіка, Гаваї, Маркізи, Аляска, Макао, Кантон... Зустріч з Джорджем Вашингтоном, смагляві гавайські красуні, ром, пірати Китайського моря, татуйовані папуаси-канібали на Маркізах, волелюбні та жорстокі індіанці Аляски... А ще пригоди серед бурхливих хвиль моря, сотні танцівниць на весіллі індійського раджі, старовинна печера з храмовим комплексом, де індіанці поклоняються божеству у вигляді слона, полювання на каланів з алеутами, сходження на вершину згаслого вулкану, кораблетроща на кораловому рифі та відкриття невідомого гавайського острова, китайські базари, де продають м'ясо пацюків та кажанів... Це було надзвичайно цікаво!

Щоденники Лисянського заслуговують на те, щоб визнати їхнього автора основоположником вітчизняної мариністики. Крім того, вдалося з'ясувати, що англійське видання книжки Лисянського – це не механічний переклад петербурзького. Лисянський не дарма у 1813-1814

Олександр Морозов у створеному ним музеї Юрія Лисянського

роках сидів у Лондоні – він практично написав свою книжку заново, тільки англійською мовою. Вдалося, до речі, знайти місця, які в російському виданні викинула цензура Власне через те, що чиновники шість років гальмували видання книги, Лисянський пішов у дострокову відставку та надрукував тираж книжок з атласом мап за власні гроші, втрапивши після цього у фінансову халепу. Отже, лондонське видання книжки – відвертіше, ніж російське.

Тепер попереду підготовка тексту до друку, передмова, редагування, макетування, пошук видавця... Думаю, буде складно, і не тільки з огляду на досить солідний формат... Цей етап уже буде вимагати певних фінансових витрат, отже, доведеться вирішувати й цю проблему... Не тішить і нинішній стан вітчизняного книговидавництва – людям зараз не до книжок, які стають усе коштовнішими та недосяжнішими... Тому сподіваюся на допомогу, підтримку, поради. Хочу видати не просто текст, але зробити цікаве, пізнавальне, ілюстроване видання.

Такі українці, як Лисянський, повинні залишатися в історичній пам'яті нашого народу! Хто має сумнів – приходьте в Меморіальний будинок-музей Юрія Лисянського, заходьте на інтернет-сторінку <https://www.facebook.com/lisianskymuseum/>

Олександр Морозов,

директор Бібліотеки ім. академіка М. Лавровського при Ніжинському державному університеті ім. Миколи Гоголя.

Слово про Антона Драгана

У „Свободі“ 15 вересня відзначене, хоч скромно, 130-ліття існування газети. Роля „Свободи“ в громадському житті чергових хвиль емігрантів з України до Сполучених Штатів настільки вагома, що заслуговувала б на більш вичерпний огляд її і впливу, але я не про це. В переліці редакторів газети, згаданих в редакційній статті з нагоди річниці, бракує прізвища довголітнього і мабуть найбільш впливового редактора „Свободи“ Антона Драгана.

А. Драган став співредактором „Свободи“ після приїзду до Америки в квітні 1946 року, а після смерті свого попередника д-ра Луки Мишуги займав пост головного редактора від 1955 року до відходу на пенсію в

1978 році. Отже був головним редактором газети 23 роки, а взагалі її редактором 32 роки. В історії „Свободи“ і української журналістики, він займає чільне місце.

Докладніші дані про діяльність і вплив Антона Драгана як редактора „Свобода“ можна знайти, серед іншого, в Енциклопедії сучасної України, в Енциклопедії української діаспори, в численних довідниках про українських журналістів і українську пресу в Північній Америці. Також у статті, яка з'явилась у „Свободі“ за 2 лютого 2001 року, яку я залучую для вашої уваги.

З дружнім привітом,

Оксана Драган-Кравців,
Аннандейл, Вірджинія

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Український фестиваль відбувся у Випані

Левко Хмельковський

ВИПАНІ, Нью-Джерсі. – 23 вересня в Українському американському культурному центрі Нью-Джерсі відбувся 14-ий Український фестиваль. Був дощовий день, але сотні гостей прибули на свято. У відкритті Українських американських ветеранів представляв Володимир Ковбаснюк. Прозвучали гімни України (Оксана Телепко і Галя Лесків) та США (Оксана Телепко). Настоятель Української католицької церкви св. Івана Хрестителя о. Степан Білик виголосив вітальну промову та молитву. На заклик о. Степан хвилиною мовчання вшанували пам'ять воїнів, полеглих на війні з Росією.

На фестиваль прийшли численні американські урядовці та політики (більшість була у вишиванках), які виступили з промовами про підтримку України у війні з Росією та осудом російської агресії. Гостей представив президент Українського народного союзу Роман Гіряк. На сцені були конгресвумен Майкі Шеріл, сенатори Нью-Джерсі Джо Пенакіо і Антоні Буко, члени Асамблеї Нью-Джерсі Джей Вебер і Ора Дан, Моріс Кавнті комісיוнери – директор Джон Крікус, Стефен Шо і Деб Смит, клерк Ен Гросі, шеріф Джим Ганон, посадник Гановеру Ййс Галагер, член комітету Гановеру Джон Ферамоска.

Ведучими першої програми Калина Лещук та Андрій Вовк, другої – Юля Фатула і Андрій Вовк. Під час мистецької програми були з подякою ого-

Оснoву концертної програми склали танці шкіл українського танцю „Іскра“, „Цвітка“, „Барвінок“ і „Надія“. (Фото: Левко Хмельковський)

лошені спонзори фестивалю.

Оснoву концертної програми склали танці Школи та Ансамблю українського танцю „Іскра“, Школи українського народного танцю „Цвітка“ (керівник і хореограф Андрій Циби́к), танцювальної школи „Надія“ (керівник і хореограф Надія Леме́га), танцювальної школи „Барвінок“ (керівник і хореограф Григорій Момот). Вони представили танці різних регіонів України у виконанні танцюристів різних вікових груп.

Пісні під спів бандур виконали дуети „Мальви“ (Калина та Уляна Лещук), Оксана Телепко та Галина Лесків. Співали юні солісти Надійка Лейн, Матвій Васьків, Філомена Молошин. Софійка Грач прочитала вірш Володимира Сосюри „Любіть Україну“.

Виступили американська співачка українського походження Крістіна V., Ярина і Андрій Затонські. Відома скрипалька Інеса Тимочко-Декайло зійшла зі сцени до залу і провела своєрідний міні-концерт з гостями.

Почесним гостем фестивалю був гурт „ВОДА“ із Луцька. Його започаткували Ольга Орловська, Дмитро Лазарев і Андрій Олексюк. Назва гурту якраз і склалася з перших літер імен – „ВОДА“.

Виступив дитячий хор „Рідної школи“, вокаліст Матвій Васьків.

Бурхливими оплесками зала зустріла тріо акордеоністів. Михайло Козюпа, Володимир Сизоненко і Олександр Юскін виконали кілька українських пісень і останню з них „Ой, у лузі червона калина“ вся зала співала стоячи.

Біля мене була на концерті відома українська письменниця Людмила Когут, авторка серії популярних романів про жіночу душу. Вона так захопилася танцями на сцені, що й мені пропонувала стати до танцю (може й не жартома?).

Багато цікавого діялося поза сценою, де розгорнули свої виставки-продажі численні мистці, діяли українська кухня, можна було зробити пожертву для України. На акордеоні грав Володимир Сизоненко. УНСоюз мав свій інформаційний стіл, за яким працювали Марія Дрич і Люба Деметрі. Союз українок Америки приготував великий вибір ласощів. Були представлені Пласт і Спілка української молоді, кредитові спілки, благодійні організації.

Трембітарі з танцювальної школи „Барвінок“.

Музичний супровід забезпечує Юрій Косачевич, поруч з ним Інеса Тимочко-Декайло.

Про секуляризацію говорили на форумі Товариства „Свята Софія“

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. – 14 вересня, в рамках осіннього семестру викладів Релігійного товариства українців католиків „Свята Софія“ США, відбулася доповідь Уляни Дзюрах на тему „Секуляризація: виклик чи можливість?“

За словами доповідачки, секулярність – характерне явище сучасності. У наш час, принаймні в Західному світі, люди почали сприймати себе як справді автономних і відповідальних за своє становище. Цей культурний феномен є результатом тривалого, складного історичного процесу, найдавніші корені якого численні та дуже різноманітні за характером.

Відтак, молода дослідниця з'ясувала поняття секуляризації та супровідні терміни, які є у вжитку щодо цієї теми. У цьому вона покликала на провідного соціолога релігії – Хосе Казанови, який чітко та вдало підкреслює різницю між поняттями:

Секулярний (секулярність) постає як категорія, яка будує і формує реальність, відмінну від релігійної, де світське переважає та часто нехтує релі-

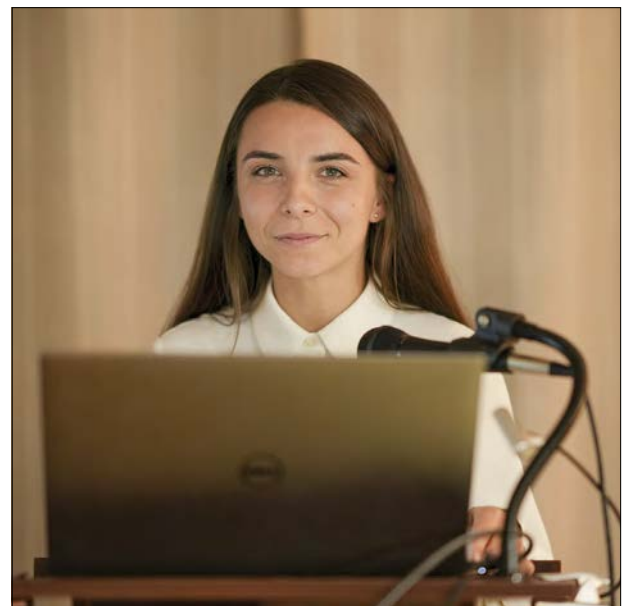
гійним.

Секуляризація – це процес, який веде до розділення релігійної та світської сфери, під час якого відбувається заміна релігійного світським.

Секуляризм – це ідеологія, заснована на принципі, що має існувати сфера знань, цінностей і дій, яка не залежить від релігійної влади.

Відтак, У. Дзюрах проаналізувала значення та характеристики секулярної доби, а це: відокремлення церкви від держави; занепад (або відсутність) релігійних практик і вірувань; формування умов віри та досвіду. Доповідка зазначила, що найбільш загальний опис основного мотиву секуляризації можна окреслити як перехід від теоцентричного соціального порядку до антропоцентричного і шукати його витоків слід у епісі Відродження.

У другій частині доповідки зупинилися на богословській аналізі секуляризації, розпочавши з Другого Ватиканського собору та Декларації про

Доповідає Уляна Дзюрах. (Фото: Галина Василиця)

(Закінчення на стор. 10)

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Школа українознавства ім. Лесі Українки почала навчання

Микола Дупляк

СИРАКУЗИ, Нью-Йорк. – Школа українознавства ім. Лесі Українки почала навчання 9 вересня урочистим молебнем у церкві св. Івана Хрестителя, на який зібралися батьки і діти. До дітей звернувся повчальним словом о. декан Михайло Дубович і побажав їм успіхів у навчанні.

До присутніх звернувся також Олександр Стефанюк – новий директор школи, а водночас учитель історії України – випускник Івано-Франківського педінституту ім. Василя Стефаника, який емігрував до США 25 років тому. Довголітня директор Світлана Бігс – вчителька української мови, продовжує виконувати свої педагогічні обов'язки.

У своєму слові директор О. Стефанюк сказав: "Вас, дорогі діти, поведуть люди, які присвятили своє життя своїй нелегкій професії навчати інших. Ми будемо вам відкривати світ і всіляко допомага-

Учні та вчителі Школи українознавства ім. Лесі Українки в Сиракузах після молебня. (Фото: Денис Василевський)

Директор Олександр Стефанюк

ти. Не завжди всім буде легко, бо процес навчання – це не пряма асфальтована дорога, вкрита трояндами, але дорогу осилить той, хто йде. Ми – це єдина українська сім'я, що згуртована нині більше як ніколи на тлі російської агресії проти нашої рідної України. Наш обов'язок у неминучу перемогу добра над злом – це прищеплювати нашій молоді почуття власної національної гідності, українства, поваги до рідної мови та традицій українського народу. Я впевнений, що ми разом це можемо зробити, бо з нами Бог та всі сили добра на цій планеті".

Дітей і батьків вітав також представник Шкільної ради при УККА, автор цих рядків, який вказав на значення рідної школи в нашій громаді та важливість посилати до неї наших дітей, бо без

українознавства вони стануть чужим перекотиполем. Промовець звернув увагу вчителям на те, що обов'язок школи – не лише навчати, але й виховувати в дітях християнські та національні цінності. Важливими в цьому ділі є спільні зусилля батьків і Церкви як інституції. Вони повинні всіляко себе доповнювати. Обов'язково треба домогтися, щоб під чудовою українською вишивкою продовжувало битися тепле українське серце дитини, яке й далеко від України не перестане її любити та рідною мовою молити Бога за свою втрачену Батьківщину.

У шкільному будинку біля церкви почалося навчання понад 90 учнів, а разом з тим нові знайомства батьків і дітей.

SELF RELIANCE NEW YORK
Federal Credit Union
САМОПОМІЧ НЬЮ ЙОРК
Федеральна Кредитова Кооператива

30 річний незмінний відсоток

6.167% APR*

NYC—KERHONKSON—UNIONDALE—ASTORIA—LINDENHURST

Telephone: (212) 473-7310

Toll Free: (888) SELF-REL

Email: Info@selfrelianceny.org

Website: www.selfrelianceny.org

*APR as of 10/28/2022 listed above. APR based upon a \$350,000 mortgage amount with no application fee and no points. 20% down-payment required; must be 1-4 family owner occupied; no prepayment penalties. Rates may change at any time without prior notice. APR – Annual Percentage Rate is the cost of credit over the term of the loan expressed as an annual rate. The APR shown here is based on the interest rates and certain closing costs and does not take into account other loan specific finance charges you may be required to pay.

SRNYFCU NMLS# 699320

На честь 170-річчя...

(Закінчення зі стор. 5)

стійко переносив.

На жаль, пам'ять про М. Павлика належно не пошанована державою, за незалежність якої він так пристрасно боровся.

У Косові пам'ятають і шанують письменника. На Монастирському його іменем названо вулицю, на хаті його батьків дві меморіальні дошки, які встановлені за ініціативою Анни Богдан – голови Косівської районної організації „Союз українок“, у 1973 році у сквері навпроти Школи мистецтв відкрито пам'ятник М. Павлику (автори А. Пилянко, В. Жигулін, скульптор Микола Обезюк). Пам'ять про письменника зберігають Косівський ліцей № 2, що носить його ім'я та музей, який створений тут. Косів'янин Володимир Костюк захистив дисертацію на тему громадсько-політичної діяльності М. Павлика, видав монографію. В 1993 році заснована районна премія М. Павлика, першим лавреатом став громадський діяч, письменник Богдан Радиш. Шкода, що районна премія дуже швидко припинила своє існування.

Клуб інтелігенції, Союз українок Косівщини проводили конференції, літературні читання. Завдяки А. Богдан і косівським землякам у Львові приведена в належний порядок могила Михайла та Анни Павликів на Личаківському кладовищі, яка була вкрай занедбана.

Згідно з постановою Верховної Ради цей ювілей в Україні відзначають на державному рівні. 2023 рік проголосили роком М. Павлика, в рамках якого відбуваються ювілейні святкування в багатьох містах і селах, творчі зустрічі, семінари, конференції в університетах, закладах освіти і культури.

Заходи на державному рівні провели науковці Інституту франкознавства НАН України на батьківщині ювіляра в Косові, де з 30 червня по 2

липня до 170-річчя М. Павлика проходив Всеукраїнський науковий симпозіум „Творець нового культурного українства“.

Координаційна рада Клубу інтелігенції ім. І.Пелипейка та члени правління „Просвіти“ розробили пропозиції щодо проведення заходів до ювілею М. Павлика, які підтримали відділи Косівської об'єднаної територіальної громади, районна військова адміністрація, районна організація Національної спілки письменників України.

За участю навчальних закладів та громадських організацій Косівщини 15-16 вересня відбулася науково-практична конференція „Михайло Павлик: “Я від вас ніколи нікуди не йшов”.

Біля пам'ятника М. Павлика з кошиками квітів, прикрашених жовто-блакитними стрічками, зібралися представники влади, письменники, журналісти, освітяни, учні, студенти, викладачі Косівського коледжу та інституту декоративно-прикладного мистецтва, гості міста.

Відкрила і вела першу частину заходу режисерка районного Будинку культури Оксана Шкрібляк. З привітальним словом до учасників зібрання звернулася Наталія Кучма – начальниця районної військової адміністрації. До пам'ятника лягли квіти.

Святкування продовжувалося у Косівській школі мистецтв, у Косівському музеї народної творчості Михайла Струтинського, де під керівництвом директорки Романи Струтинської розгорнута експозиція музею Павлика.

Були літературні читання творів М. Павлика, есеїв, написаних старшокласниками. Учителька української мови та літератури Васирина Сеняк, ділячись досвідом залучення учнів до дослідницької роботи на прикладі вивчення життя і творчості М. Павлика, зазначила, що всі роботи різноманітні за змістом, але цікаві. Всі есеї передано у фонд музею.

Начальник відділу культури і

Біля пам'ятника Михайлові Павлику виступає Наталія Кучма – начальниця Косівської районної військової адміністрації.

туризму Косівської територіальної громади Роман Печижак нагородив дипломами і книгами переможців районного конкурсу творчих робіт, присвяченого 170-річчю М. Павлика. Серед них Ангеліна Баб'юк, Марина Копчук, Яна Свирид, Паскуале Катанія, Олег Соломка, Анастасія Павлюк, Роксолана Погрибенник, Софія Тарасюк, Іван Пророчук.

Учасники зібрання оглянули експозицію музею М. Павлика, виставку творчих робіт, присвячену цій знаменній даті, підготовлену викладачами Ульяною Палагіцькою, Вікторією Савчук, Ярославом Кифоруком та учнями школи мистецтв відділу образотворчого мистецтва. Відвідувачі слухали розповіді викладачок школи Світлани Крицкалюк і Ульяни Палагіцької.

У концертній залі школи мистецтв науково-практична конференція продовжилася.

На сцені портрет М. Павлика роботи випускниці Косівського фахового коледжу прикладного та декоративного мистецтва Софії Романової.

Вели захід письменники Аделя Григорук та Василь Шкурган.

Присутні хвилиною мовчання вшанували всіх, хто загинув у боротьбі за Незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України.

З вітальним словом виступила Оксана Мельниченко – депутатка обласної ради від Косівщини. А. Григорук передала вітання учасникам конференції від письменників, які, на жаль, із-за поважних причин, не змогли бути присутніми.

Промовляли Роман Стеф'юк – директор коледжу, А. Григорук, історик Володимир Костюк, завідувач сектору обліку Косівського музею народного мистецтва і побуту Гуцульщини Юрій Джуранюк, Анна Богдан, Василь Шкурган, директор Косівського ліцею ім. М. Павлика Богдан Фокшей і вчителька Розтоківського ліцею Мирослава Пастух. Василь Гостюк розповів про історичний шлях музею М. Павлика.

Програма конференції, крім доповідей та виступів, містила пізнавальну, мистецько-культурну й екскурсійну частину.

16 вересня була краєзнавча експедиція „Стежками Михайла Павлика“, яка розпочалась біля пам'ятника М. Павлику і охопила всі місця, пов'язані з його іменем. Гуртківці творчої групи „Гуцульщина“ Косівської філії Івано-Франківського обласного державного центру туризму і краєзнавства учнівської молоді під керівництвом завідувача відділом Юрія Ласитчука та методиста центру Володимира Козьменчука разом з учасниками святкування поклали квіти до пам'ятника М. Павлика, відвідали музейну експедицію М. Павлика, оглянули виставку творчих робіт учнів Косівської школи мистецтв, ювілейну виставку „Мислитель, письменник, гуманіст“ в Косівській центральній міській бібліотеці, провели літературні читання. Закінчилась експедиція відвідуванням обійстя родини М. Павлика, де зараз проживає його племінник Богдан Бович, екскурсією до сірководневого джерела на скелі Зіняків верх, де любив бувати М. Павлик.

Перерваний політ

(Закінчення зі стор. 7)

– „Весілля для героя“. Подвір'я було прикрашене живими квітами, з Катрусей працював професійний вейджист, було підібрано витончене плаття і елегантна зачіска. А сюрпризом був чотиріповерховий торт від волонтерки Олі Тесляк.

У жовтні 2018 року Катруся підписала контракт з Повітряними силами України і успішно пройшла курси молодого бійця в Навчальному центрі десантно-штурмових військ, стала оператором вузла радіоперехоплення та пеленгації.

Повномаштабне вторгнення 24 лютого 2022 року застало Сергія вдома, в Глухові, а Катрусю на передовій, в Луганській області. Від Сергія прийшла звістка: „Валю, привіт! У нас тихо, немає світла, немає інтернету. У Катрусі складно, але ми – Україна, і нас не зламати. Моя дружина зараз перебуває в зоні бойових дій. За ці дві доби вони використали все пальне і далі найближчим часом вже не зможуть пересуватися. Надати допомогу ЗСУ їм не вможі, бо всі частини під обстрілами. Якщо допоможете, то будуть вдячні“.

Дві машини радіоелектронної розвідки, в одній з яких була Катруся, були в загрози втратити можливість пересування! На жаль, на цей час банківські транзакції не проходили, і я в розпачі звернулася до фонду United Help Ukraine. Чудові волонтери Марина Байдюк та Юля Мурашко не відмовили, через свої контакти з Києва перерахували гроші на закупівлю пального на дві машини.

„Валю, привіт! В Сумській області

встановлений контроль над кордоном!“, – прийшла радісна звістка від Сергія 4 квітня 2022 року. Після визволення Сумщини з під окупації Катруся змогла приїхати до Глухова на декілька днів. Вдома її чекали Сергій та її батьки, які змушені були залишити своє майно на Луганщині і приїхали жити до Сергія.

Старший солдат Катерина Ющенко загинула 4 квітня 2023 року внаслідок авіаційного ракетного удару

по Чернігівщині. Як згадували побратими, вона намагалася врятуватися і бігла в укриття. Їй було 25 років. Так приєдналася Катруся до розстріляного Легіону української молоді.

Поховав свою кохану Сергій на старовинному Вознесенському кладовищі у Глухові, де колись ховали козаків, захисників України в часи Гетьманщини.

Валентина Кривонос-Лазірко,
Файр Лавн, Нью-Джерсі

Про секуляризацію...

(Закінчення зі стор. 8)

релігійну свободу (Dignitatis Humanae), а маючи за основу її ідеї, У. Дзюрах звернулася до Моріса Бутена, який у 1976 році описав секулярність як „потенційний простір“ як секуляризації, так і віри. Отже, на її думку, „ми повинні прийти до глибшого визнання того, що релігія назагал, і Церква зокрема, переживають перетворення, через яке змушені набувати нових форм. Отож, важливим є усвідомлення власної християнської ідентичності, і цей момент є центральним викликом для Церкви як тоді, так і сьогодні. Тоді постає питан-

ня: як, змінюючи форми та умови, зберегти ідентичність християнина та Церкви сьогодні?“

Відповіді на це питання можна знайти у видатних богословів, серед інших у св. Івана Павла II, Поля Валадье, Джеральда О'Коллінза, Чарльза Тейлора та інших.

У підсумку доповідачка зазначила, що „Церква має цінну можливість переосмислити свій образ і спосіб буття, вийти поза мури храму. Великий крок у цьому напрямку було зроблено на Другому Ватиканському соборі, але ми, як жива спільнота вірних, надалі розвиваємося, зустрічаючи нові виклики. Відтак, сьогодні є важливо свідчити, що бути Церквою означає бути спільнотою не

лише у храмах, але бути місцем зустрічі з живим Христом у світі, бути Chiesa in uscita.

Отже, Церква покликана проповідувати Євангеліє, зберігаючи свою ідентичність, а разом з тим і Передання типи способами і формами, які є актуальними тому чи іншому часу, розрізняючи знаки часу та усвідомлюючи гідність дітей Божих, гідність народу Божого, адже „радість і надія, смуток і тривога сучасних людей – особливо бідних і страждених – є радістю й надією, смутком і тривогою Христових учнів“.

На завершення, У. Дзюрах відповіла на запитання присутніх.

Товариство „Свята Софія“ США

Зеленський виступив в Раді безпеки ООН

Надія Собенко

НЮ-Йорк. – 20 вересня Президент України Володимир Зеленський виступив на спеціальному засіданні Ради безпеки ООН, присвяченому війні Росії проти України та підтримці миру. Президент заявив, що ООН перебуває в глухому куті щодо агресії і закликав реформувати Раду безпеки ООН.

Постійний представник Росії в ООН Василь Небензя намагався зірвати виступ Президента Зеленського, який мав виступити відразу після генерального секретаря ООН Гутерреша.

В.Небензя сказав голові засідання з Албанії: „Якщо Зеленський вдарить мене молотком, ваше головування буде заплямовано“.

Чинний голова відповів, що виступ Зеленського „це не спецоперація, а продовження гарної традиції і практики“, оскільки Зеленський і торік виступав першим. І додав: „Давайте ви припините війну, і пан Зеленський не виступатиме“.

Президент В. Зеленський заявив:

„Маємо визнати – Організація в глухому куті щодо агресії. Людство вже не покладає надій на ООН, коли йдеться про захист суверенних кордонів націй. Лідери світу шукають нові майданчики та альянси, які могли б зменшити катастрофічний обсяг проблем, які тут, у цих стінах, зустрічають риторику, а не реальні рішення.“

Президент зазначив, що право вето в руках РФ зробило ООН недієздатною і загнало ООН в глухий кут: „Усі дії ООН – чи то Ради безпеки, чи то Генасамблеї, – які могли б зупинити цю агресію, розбиваються об привілей, який дає це крісло агресору. Вето в руках агресора – ось те, що загнало ООН в глухий кут“.

Зеленський запропонував реформувати Раду безпеки ООН, розширивши склад постійних членів та надати Генеральній асамблеї право долати вето членів Ради безпеки.

Другим кроком у реформуванні Ради безпеки ООН, за словами Зеленського, має стати розширення складу ради і її повна підзвітність націям світу.

Президент Володимир Зеленський в Раді безпеки ООН 20 вересня 2023 року.

Третій крок — система попередження агресій через раннє реагування на дії, спрямовані проти територіальної цілісності та суверенітету держав. На прикладі України він навів приклад конкретних дій, які мають бути здійснені, аби архітектура безпеки була міцною: „Перше: повне виведення всіх російських військ та військових формувань, включно з Чорноморською флотією РФ, а також виведення всіх найманців та квазівійськових формувань

Росії з усієї суверенної території України в межах наших міжнародно визнаних кордонів 1991 року. Друге: повне повернення Україні ефективної контролю над усім державним кордоном та виключною економічною зоною – в Чорному та Азовському морях, а також в Керченській протоці. Тільки виконання таких двох пунктів матиме результатом чесне, надійне і повне припинення бойових дій.“

Суспільне

Всесвітній форум...

(Закінчення зі стор. 3)

українством, що передбачала конкретні механізми підтримки й допомоги представників української діаспори в гуманітарних, культурних та освітніх ділянках.

Також серед пропозицій – розробити

ти та затвердити Урядову програму із повернення з-за кордону тих українців, котрі опинилися за межами України в результаті російської агресії.

Окрім цього, Форум пропонує приступити до створення спеціального органу виконавчої влади з роботи із закордонними українцями, як це передбачено чинним законодав-

ством та ухвалами декількох парламентських слухань.

Новообраному керівництву УВКР пропонується розробити та запропонувати СКУ Меморандум про взаємодію та співпрацю між УВКР та СКУ.

Запропоновано звернутися до керівництва членських організацій УВКР та асоціацій української діаспори в різних країнах світу про направ-

лення своїх пропозицій та рекомендацій щодо поліпшення роботи та взаємодії між Українською державою та Українською діаспорою, що налічує сьогодні 30 млн людей.

Надія Онищенко, директорка Центру гуманітарної співпраці з українською діаспорою Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя

EFFECTIVE 09/13/2023

ВАШІ ПЕНСІЙНІ ПЛАНИ СТАЮТЬ ЩОРАЗ КРАЩИМИ

MYGA

MULTI-YEAR GUARANTEED RATE

НОВИНКА

5-РІЧНИЙ ПЛАН

5.25%

3-РІЧНИЙ ПЛАН

4.75%

Чудові відсоткові ставки, на котрі ви можете покладатися...

УНСоюз є для Вас!

ДОВГОСТРОКОВІ АНУЇТЕТИ

5.50%*

5-РІЧНИЙ ПЛАН

ОБЛІКОВА СТАВКА 2-го РОКУ - 5.00%

5.75%*

7-РІЧНИЙ ПЛАН

ОБЛІКОВА СТАВКА 2-го РОКУ - 5.00%

8.00%*

9-РІЧНИЙ ПЛАН

* ОБЛІКОВА СТАВКА НА ПЕРШИЙ РІК

ГАРАНТОВАНА МІНІМАЛЬНА ОБЛІКОВА СТАВКА – 2%.
ОБЛІКОВІ СТАВКИ МОЖУТЬ БУТИ ЗМІНЕНІ.
ДОСТУПНІ НЕ В УСІХ ШТАТАХ.

ЗА УКРАЇНУ

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054 • 800-253-9862 • INFO@UNAINC.ORG • WWW.UNAINC.ORG

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION
UNA 1894 УНС
УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

Візита Президента...

(Закінчення зі стор. 1)

в Нью-Йорку та околицях. Один з організаторів зустрічі Андрій Добрянський, представник Українського конгресового комітету Америки, пояснив це тим, що представники так званої „третьої хвилі імміграції“ та їхні нащадки є більш організованими. Свій виступ В. Зеленський розпочав з того, що відзначив роль діаспори в представництві України за кордоном: „Ви – наші амбасадори. Ви захищаєте Україну, її цілісність, і робите це бездоганно. Доказом цього є те, що нас знають, і нас чують“. Закінчив він свій виступ закликком до громади продовжувати тиск, задля того, аби повернути Україні мир.

Після виступу низка представників громади отримали державні нагороди. Відзначені нагородами президентка фонду „Revived Soldiers“ Ірина Дісіпіо-Вашук, Іван Гиняньський, засновник та президент групи компаній „Віннер“, відомий композитор та бандурист Григорій Китастих, Ігор Рудько, національний командир організації Українські американські ветерани.

* * *

У Вашингтоні Президент України Володимир Зеленський 21 вересня провів зустріч із лідером Демократичної партії в Сенаті США Чаком Шумером, лідером Республіканської партії в Сенаті Мітчем Маконелом і сенаторами. Він поінформував сенаторів про актуальну ситуацію на фронті, першочергові оборонні потреби України та необхідність посилення спроможностей української ППО, особливо через наближення зими. В. Зеленський висловив сподівання, що Конгрес і надалі ухвалюватиме важливі рішення для фінансової підтримки України. Із сенаторами В. Зеленський обговорив імплементацію „Формули миру“, питання повоєнної відбудови України.

* * *

Президент В. Зеленський зустрівся із Міністром оборони США Ллойдом Остіном. Основною темою переговорів було продовження забезпечення України необхідною військовою підтримкою для протистояння російській агресії. Допомога вже сягнула 46 млрд дол. Сторони обговорили постачання артилерійських систем і засобів дальнього ураження, важливість посилення української ППО, своєчасного постачання необхідних озброєнь і боеприпасів з боку партнерів, створення баз для ремонту озброєння й артилерійських систем західного зразка.

* * *

В. Зеленський мав зустріч зі спікером Палати представників Конгресу США Кевіном Маккарті, лідером Республіканської партії в Палаті представників Стівом Скалізом і

Зустріч зі спеціальною представницею Президента США з відновлення України Пенні Пріцкер.

лідером Демократичної партії в Палаті представників США Гакімом Джеффрісом.

* * *

Президент В. Зеленський у Нью-Йорку провів зустріч зі спеціальною представницею Президента США з відновлення України Пенні Пріцкер. Він привітав П. Пріцкер із призначенням на посаду та висловив сподівання на майбутню плідну співпрацю.

Сторони обговорили пріоритетні для відбудови області нашої країни, а також підтримку найбільш перспективних галузей української економіки.

* * *

У Нью-Йорку Президент України В. Зеленський узяв участь у врученні премії „Atlantic Council Global Citizen Awards“, якою відзначають видатних людей, котрі роблять внесок у покращення світу.

Нагороду присудили та передали у травні поточного року в Києві. У Нью-Йорку відбулась офіційна церемонія вручення відзнаки.

У церемонії взяли участь Канцлер Німеччини Олаф Шольц, який отримав відзнаку за значний внесок у забезпечення миру в Європі та протистояння загрози глобальній демократії з боку Росії, Прем'єр-міністр Японії Фуміо Кішіда, якого відзначено за лідерство у G7 в контексті зміцнення глобального Півдня та сприяння міжнародній співпраці, Міністер фінансів США Джанет Єллен, яку нагороджено за 40-річну кар'єру економіста, політичне лідерство задля забезпечення стійкої та інклюзивної економіки США й світу.

Захід відвідало близько 700 осіб, зокрема й чинні та колишні глави держав, урядів, посли ООН, представники адміністрації США, керівники бізнесу, ЗМІ та лідери громадської думки.

* * *

Олена Зеленська разом із Президентом В. Зеленським відвідали у Вашингтоні меморіал Пентагона, споруджений на честь 184 жертв терористичної атаки 11 вересня 2001 року на штаб-квартиру Міністерства оборони США.

„Ми в Україні добре розуміємо цей

Володимир Зеленський на зустрічі із Джастином Трюдо.

біль, бо наша країна переживає щоденний терор проти мирних міст, будинків, лікарень та громадських центрів із боку Росії. Ми знаємо, як важливо зупинити це зло, щоб більше ніхто не загинув. Україна зі США. США з Україною“, – зазначила дружина Президента.

О. Зеленська відвідала Джорджтаунський університет, найстаріший університет у Вашингтоні та найстаріший католицький університет у США. Його було засновано в 1789 році. У 2022 році українські студенти започаткували в університеті „Український клуб“. Він налічує 50 членів, 20 із яких – етнічні українці.

Керівництво підтримує дружні відносини з Посольством України у США. Зокрема, у першу річницю початку повномасштабної російської агресії університет вивісив на головній адміністративній будівлі український прапор.

О. Зеленська подякувала керівництву закладу та студентам за солідарність з Україною в боротьбі із загарбником. Студентів, відкрила в університеті українську книжкову полицю, передавши видання з історії літератури. Таким чином США стали 40-ою країною – учасницею проекту першої леді „Українська книжкова полиця“, у межах якого бібліотекам світу передано вже 47 тис. українських книг.

Президент Зеленський в Канаді вперше під час російського вторгнення

Президент України Володимир Зеленський після перебування у США 22 вересня прибув до Канади з першою візитом в ту країну за час відкритого російського вторгнення в Україну. На летовищі Оттави його зустрів Прем'єр-міністр Джасти́н Трюдо. Приблизно 1.4 млн канадців мають українське коріння, зокрема заступниця прем'єр-міністра Христя Фріланд, яка також вітала Президента Зеленського та його дружину.

Зеленський виступив у канадському парламенті, що було його першим особистим зверненням до канадських законотворців після промови у березні минулого року з допомогою

відеозв'язку. Канадські урядові джерела повідомляють, що Оттава оголосить додаткову допомогу Україні, яка може включати зокрема військову техніку, а також сприяння в навчанні пілотів на літаках F-16 і з придбанням систем протиракетної оборони.

В. Зеленський на зустрічі із Дж. Трюдо висловив подяку за підтримку України та українців. З початку повномасштабного вторгнення Канада надала Україні допомогу на понад 8 млрд канадських доларів і підготувала майже 40 тис. українських військових у межах операції UNIFIER.

Під час переговорів сторони обговорили оборонну співпрацю. Підписана оновлена Угода про вільну торгівлю, яка буде базою для відбудови України. Також у присутності В. Зеленського та Дж. Трюдо підписано Меморандум про співпрацю між „Укрідроенерго“ та канадською „Ейкон Констракшн Глобал Сервісес Інкорпорейтед“ щодо співпраці в будівництві гідроелектростанцій в Україні.

Меморандум скріпили підписами Генеральний директор „Укрідроенерго“ Ігор Сирота та засновник і голова „Ейкон Груп Інкорпорейтед“ Джон М. Бек.

* * *

Повертаючись до України, Володимир Зеленський відзначив державними нагородами польських волонтерів.

23 вересня, повертаючись після візиту до Канади та перебуваючи в Любліні, Президент України В. Зеленський вручив державні нагороди громадянам Польщі: журналістці Б'янці Залевській, яка з 2014 року працювала в зоні АТО на Донбасі, де отримала важке поранення, медикурятувальнику Даміанові Дуді, який зібрав команду медиків, які власним коштом закупували необхідні медичні препарати та приїздили в Україну, щоб надавати екстрену медичну допомогу й евакуювати до стабілізаційного пункту воїнів, поранених на лінії фронту.

**Офіс Президента України,
Голос Америки**

Росія продовжує...

(Закінчення зі стор. 1)

на кордоні з Румунією відновив роботу.

Міністерство оборони Румунії засудило атаку Росії на припортову інфраструктуру Одеської області, зокрема на поромну переправу через Дунай між українською Орлівкою та румунською Ісакею.

Пошкоджено припортову інфраструктуру в Ізмайльському районі, двоє людей поранено. Також пошкоджено будівлю пункту пропуску, складські приміщення, близько 30 вантажівок, шість фур зайнялися. Вогнеборці ліквідували пожежі.

У ніч на 26 липня росіяни атакували Черкаську область ударними безпілотниками, є влучання в інфраструктурний об'єкт, без потерпілих.

Російські загарбники атакували

Миколаївську область безпілотниками, у Березнегуватській громаді виникла пожежа на агропідприємстві.

Ракетний обстріл Одеси, який Росія здійснила в ніч на 25 вересня, пошкодив низку об'єктів культурної спадщини, розташованих поблизу епіцентру удару в центрі міста. Як повідомило Міністерство культури та інформаційної політики, внаслідок останнього ворожого обстрілу

постраждали дев'ять об'єктів із охоронної зони ЮНЕСКО.

На Херсонщині влада закликає тимчасово евакуюватися родини з дітьми, росіяни обстрілюють виключно цивільну інфраструктуру.

26 вересня внаслідок обстрілів російськими військами Херсонської, Харківської, Донецької та Запорізької областей 9 людей загинуло, 13 поранені.

Укрінформ

Наші філії
в штатах
Іллінойс
Мічіган
Нью Джерзі

НЕЩОДАВНО В АМЕРИЦІ? ОБМЕЖЕНА КРЕДИТНА ІСТОРІЯ?

selfreliance.com

ТАК,
ВИ МОЖЕТЕ ОТРИМАТИ
ПОЗИКУ НА ЖИТЛО

*Вигідні
умови*

**ІЗ НАШОЮ СПЕЦІАЛЬНОЮ
ПРОГРАМОЮ**

НАЗНАЧАЙТЕ ЗУСТРІЧ ІЗ НАШИМИ СПЕЦІАЛІСТАМИ
за телефоном: 888-222-8571 або онлайн: selfreliance.com

ТАК,
ВИ МОЖЕТЕ ОТРИМАТИ
ПОЗИКУ НА АВТО

*Низькі
відсоткові
ставки*

ПОДАВАЙТЕ АПЛІКАЦІЮ ОНЛАЙН
або безпосередньо в наших філіях

SELFRELIANCE FCU - ВАШ НАДІЙНИЙ ФІНАНСОВИЙ ПАРТНЕР!

EQUAL OPPORTUNITY LENDER

ПОСТАТІ

„WarWar“ із „Карпатської Січі“

**Спецпризначенець Анатолій Тегза нагороджений
„Золотим хрестом Головнокомандувача Збройних сил України“**

Олександр Гаврош

Батьки Анатолія Тегзи родом із села Березово на Хустщині. Це прізвище там настільки поширене, що Ярослав Тегза одружився в 1981 році з Марією Тегзою (були однофамільцями). Чимало закарпатських родин у радянські часи виживали заробітками на неозорих просторах СРСР. Після закінчення аграрного технікуму молодому агроному вдома роботи не знайшлося, тож після народження другого сина Тегзи перебралися до Росії, де прожили три роки. Однак в 1987 році дружині обридла російська необлаштованість і, хоча спромоглися вже на власний будинок, вона категорично наполягла повертатися додому.

Рідний вуйко з-під Ужгорода закликав молоду сім'ю до села Розівка, де розпочав роботу новозведений Ужгородський комбінат хлібопродуктів, який був один із найбільших в Україні. Так Тегзи опинилися під Ужгородом, у Розівці, де пропрацювали аж до занепаду колись одного з найвідоміших агропідприємств Закарпаття, доробившись до посади старшого майстра з виробництва і головного бухгалтера.

Їхній первісток Анатолій народився 5 вересня 1982 року на Хустщині, у садочок ходив у російській глибинці, а шкільні роки провів вже в Ужгородській середній школі № 15. Він не любив одноманіття. І хоча закінчив Міжрегіональну Академію управління персоналом, його завжди цікавило реальне життя, неформальні стосунки, гострота вражень, а не правильні істини чи діловий костюм менеджера. Його постійно вабило щось нове, ще незвідане.

Тому в житті йому довелося багато що спробувати. Працював ще в студентські роки на згаданому Ужгородському комбінаті хлібопродуктів, далі з батьком – на приватній фірмі, займався виробництвом вікон, переганяв машини з Європи.

В останній рік перед війною захопився дронами. Коли з'являвся вільний час, закривався в гаражі, де

чаклував над збиранням власного безпілотної. Анатолій з дитинства тяжів до техніки. А оскільки мав завжди оригінальні ідеї, то прагнув їх втілити і технічно, хоча надовго його не вистачало.

Дружина Дар'я давали йому свободу дій, бо, маючи розумну голову на плечах, чоловік її забезпечував усім необхідним, окрім того, ділив з нею хатні клопоти, зокрема, чудово готував. Сніданки і страви з тіста, зокрема, піца – були його прерогативою. „Я навіть не вмію тісто вимісити“ – зізнається митна інспекторка.

Життя в постійному русі, вирішення багатьох справ одночасно часом призводило і до халеп. Так, Анатолій побував у кількох аваріях, а в останній переніс серйозне ушкодження спини. (До слова, практично не вживав алкоголю і тютюну). Під час операції йому встановили титанову пластину, яка відтепер підтримувала хребет. Відновившись, він забув про інвалідність, і знову включився до звичного активного способу життя, хоча спина час від часу давала про себе знати.

Війна застала подружжя Тегзів у Буковелі, куди вони напередодні приїхали покататися із двома дітьми-школярами. Зранку вони були заскочені тим, що всі поголовно виїжджають із курорту, а лижні витяги припинили роботу. Так і не одягнувши лиж, вони подалися додому, спостерігаючи по дорозі величезні черги на автозаправках та корки автомобілів, які рухалися на Захід.

І хоча Анатолій ніколи політично не проявлявся, однак відразу прийняв для себе рішення: він не буде втікати чи ховатися. Разом зі своїм близьким приятелем і сусідом Русланом Пишкою накупили в спеціалізованих магазинах зброї і почали готуватися до оборони. Тренуватися ходили на полігон, де Анатолій проходив вишкіл разом із хлопцями із тероборони. Однак записався до їхнього складу лише тоді, коли вже точно було відомо про від'їзд. Боявся, що через блатників роту залишать на Закарпатті, а він був налаштований лише на бойові дії. На докір дружини, що він може не служити через проблеми з хребтом, відповідав, що не хоче, аби росіяни прийшли до його домівки.

Перше хрещення у складі 101-ї бригади ТРО прийняв під Попасною на Луганщині, де Тегза одразу проя-

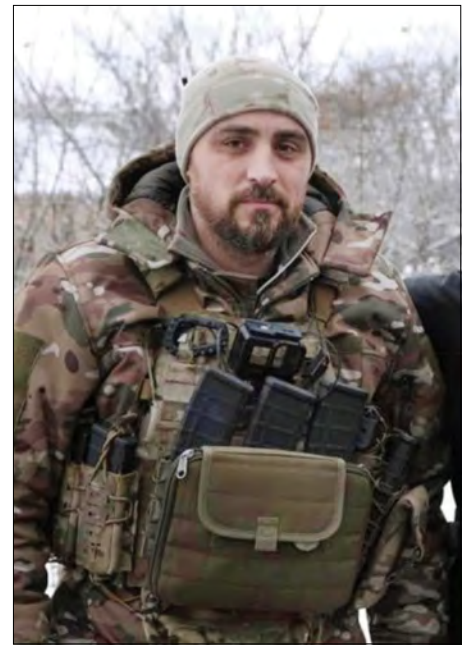
вив бійцівські якості. Там, де інші боялися, Анатолій сміливо йшов уперед. Недарма ж його ще в юності прозвали „безбашеним“. Він любив швидкість, ризик, адреналін. І ніколи не шкодував про втрачене, бо поки триває життя будуть наступні шанси.

Маючи вроджену хоробрість, природний розум і наполегливий характер він одразу проявився у своєму підрозділі. І хоча після строкової служби мав лише звання солдата, авторитет Тегзи швидко зростав. У територіальній обороні йому ставало затісно. Хотілося чогось більшого, гострішого, принагідного. Здружившись із хлопцями з „Карпатської Січі“, з якою разом проходили перші бойові хрещення, перейшов до них. Згодом, з ініціативи, в тому числі й Анатолія Тегзи, „січовики“ стали окремим підрозділом Сил спеціальних операцій. Ужгородець нарешті себе знайшов.

Набуті до війни знання про дрони виявилися вкрай доречними. Анатолій став відповідальним у підрозділі за безпілотні літальні апарати, якими не тільки вели розвідку чи спостерігали за полем боєм, але й наносили удари. Він демонстрував таке вміння, що його хотіли переманити до себе фахівці, які професійно займаються розробкою дронів. Адже самоук демонстрував те, що в них не виходило. Зокрема, його дрон після падіння не розлітався на деталі.

Ужгородець навіть придумав нове кріплення для бойового заряду, яке було ефективнішим за існуюче, а бомбочку власного виробництва назвали на його честь „Тегзою“. Вдома, до речі, всі були переконані, що він займається саме безпілотними апаратами і воює за лінією фронту.

Однак це було далеко не так: Анатолій був командиром штурмового загону „Карпатської Січі“ і безпосередньо ходив на бойові операції. Дружина досі дивується, як за півтора роки війни у спілкуванні з нею він жодного разу не видав себе хвилюванням чи інтонацією в голосі. Завжди підкреслено спокійний, оптимістичний, до дрібниць перейнятий їхніми домашніми справами. Навіть із Бахмута допомагав їй вирішувати родинні клопоти в Ужгороді. Наголошував, що він „фартовий“, адже завжди виривався з найризикованіших ситуацій. Зрештою, за півтори

Анатолій Тегза

роки не отримав жодної подряпини. Як йому було не вірити?

Тарас Деяк, командир „Карпатської Січі“, розповідає про чимало бойових операцій, в яких Анатолій Тегза дивував своєю мужністю. Зокрема, як він зі кількома бійцями зумів вибити ворогів із щойно захопленої вулиці у Бахмуті. У цьому місті „Карпатська Січ“ провоювала із січня по травень 2023 року, доки його не зайняли росіяни. Як спецпідрозділ, „січовики“ часто проводили на позиції свіжі сили і відводили старі. Один Анатолій евакуював із Бахмута півсотню поранених, яких особисто відвозив на автівці.

Коли місто вже було напівоточене і остання дорога прострілювалася, Тегза облавив усі околиці, вишуковуючи нові шляхи сполучення зі своїми. І потім його стежками приїжджало підкріплення та відходили поранені. Замкнути наші сили у котел у Бахмуті ворогу так і не вдалося.

У червні 2023 року „Карпатська Січ“ вибралася на ротацию, і цей місяць Анатолій провів вдома, хоча зранку і до вечора займався комплектацією та навчанням свого підрозділу. У вільний час вчив сина-школяра водити машину, а доньку стріляти зі снайперської гвинтівки на полігоні.

Належав до людей, які не любили публічність, тому навіть на фото з побратимами завжди просив замалювати його лице. „Я воюю не для слави“, – відказував здивованим. Не розумів тих, які жили на виду в усіх, демонструючи кожен свій день у соціальних мережах. „Для чого вітати свого чоловіка з днем народження у фейсбуці? Вони що – разом не живуть?“ – сміявся.

Діти відзначають його легкий

(Закінчення на стор. 15)

ARKA

Вишиванки, хустки, нитки,
тканина до вишивання, рушники,
коралі, пояси, кераміка, різьба
89 East 2nd St., New York, NY 10009
Tel.: 212-473-3550

ПАЧКИ, АВТОМОБІЛІ ТА КОНТЕЙНЕРИ В УКРАЇНУ

Туристичні послуги: авіаквитки в Україну та інші країни • Пересилка пакунків, автомобілів та контейнерів в Україну та інші країни світу • Українські та європейські компакт-диски • Українські сувеніри та хустки

ROSELLE, NJ
645 W 1st Ave.
Tel.: 908-241-2190
888-336-4776

CLIFTON, NJ
565 Clifton Ave.
Tel.: 973-916-1543

PHILADELPHIA, PA
1916 Welsh Rd., Unit 3
Tel.: 215-969-4986
215-728-6040

Reliable lady, 60y, from Ukraine
will take excellent care of
your loved ones. Great cook!
References. Speaks Ukrainian.
Live-in, tri-state area.
631-384-5947

ПРИЙМАЄМО НА РОБОТУ НЕГАЙНО.
Будівельні роботи в Монтані,
Підставове володіння англійською.
Хороша зарплата та житло. Тел. 406-993-9339

ОКСАНА СТАНЬКО
Ліцензований продавець
Страховання Життя
OXSANA STANKO
Licensed Life Insurance Agent
Ukrainian National Assn., Inc.

Tel.: 908-872-2192
email: stankouna2@gmail.com

МАРІЯ ДРИЧ
Ліцензований Продавець
Страховання Життя
MARIA DRICH
Licensed Life Insurance Agent
Ukrainian National Assn., Inc.

2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054
Tel.: 973-292-9800 ext. 3035
e-mail: mdrich@unainc.org

„WarWar“...

(Закінчення зі стор. 14)

характер, вміння конфлікт переводити у жарт. Завжди був простий і конкретний у спілкуванні, нікого із себе не корчив. Мабуть, тому і мав стільки друзів та знайомих у різних сферах. Через це легко вирішував будь-яку проблему. Адже до прохань своїх приятелів також був безвідмовним.

14 липня загін А. Тегзи розпочав штурмові дії під Бахмутом. Вони щойно повернулися з дому і не мали достатньо часу, аби самим промацати ворожі позиції з неба та з землі. Під обстрілом кілька чоловік зазнали поранень. Анатолій, наклавши турнікет своєму бійцю, кинувся на допомогу пораненим із сусіднього підрозділу. Тут його і накрив ворожий снаряд. Осколок поцілив просто у скроню. Наші змушені були відступати, забираючи із собою поранених. Загиблий ужгородець залишився на

ворожих позиціях.

Однак „Карпатська Січ“ не думала віддавати на поталу тіло одного зі своїх командирів і невдовзі вирушила за своїм побратимом. Але вдалося це їй здійснити через кілька днів. Оскільки фронт пересунувся, треба було йти сім кілометрів углиб ворожої території. Росіяни гадали, що розпочався наступ і відкрили шквальний вогонь. У таких умовах Анатолія Тегзу буквально метрами тягнули додому, припадаючи до землі і даючи ворогові відсіч. Операція тривала зранку і аж до ночі, поки „січовики“ перенесли товариша за лінію фронту.

У липні його поховали на Алеї героїв в Ужгороді. На велелюдний похорон зійшлися ті, хто особисто знав Анатолія. Приїхали і його побратими з різних бойових підрозділів, зокрема, і „Мадяр“, відомий керівник підрозділу безпілотників, який тісно контактував із земляком по „пташках“.

Костянтин Острозький...

(Закінчення зі стор. 6)

відвазі став одним із найвидатніших полководців XVI ст. Неприязне ставлення Острозького до Московії посилювалося ще й добрим знанням її „зсередины“. Потрапивши під час одного з походів у полон, провів у московській неволі декілька років. Завдяки кмітливості втік. Повернувшись додому, ще з більшим завзяттям, навіть з ризиком для життя, продовжував боротьбу проти агресивного й дикого східного сусіда.

На честь своїх перемог будував храми в багатьох місцях. Започаткував перетворення Острога на осередок української освіти й культури. На відміну від більшості тогочасних можновладців, зневажав розкоші й розваги. 1514 року на честь перемоги під Оршею збудував у Вільнюсі замість дерев'яної муровану церкву св. Трійці, а також спорудив церкву Успіння св. Миколая. В 1521 році збу-

дував нову замкову церкву в Острозі.

К. Острозький виростив і виховав сина Василя (згодом до отриманого при хрещенні імені той додав собі ще й ім'я – Костянтин), який гідно продовжував патріотичну батькову діяльність. Василь-Костянтин став активним спонсором української писемності, науки й культури. Заснувавши в Острозі академію і друкарню, перетворив місто в інтелектуальний центр України.

Помер Костянтин Острозький 11 вересня 1530 року й похований в Успенському соборі Києво-Печерської лаври. 2 листопада 1941 року внаслідок підризу собору терористичною групою НКВД надгробок на могилі князя був знищений.

11 липня 2008 року К. Острозький був канонізований УПЦ КП. 2014 року на честь 500-річчя звитяги біля Орші Нацбанк України викарбував ювілейну монету. 2017 року іменем Великого гетьмана К. Острозького названо військовий підрозділ – Литовсько-Польсько-Українську бригаду.

Дар'я Тегза зауважує, що її чоловік загинув у день шістнадцятої річниці їхнього весілля. (Розписалися за бажанням Анатолія 7.07.2007 року, а святкування через піст перенесли на тиждень). Зізнається, що Толік був єдиним її коханням. Почала зустрічатися з ним у 15 років, ще школяркою, а у 18 вже вийшла заміж. У 19 народився син Костянтин, у 20 – донька Каріна. В Анатолія все відбувалося швидко, він не мав часу на простоту.

Брат Богдан, співробітник Державного бюро розслідувань, розповідає, що Анатолій був природженим воїном. Він горів збройним опором, знайшов у боротьбі з ворогом свою професійну і особисту реалізацію, проявив найкращі чоловічі якості. Весь час прагнув вчитися і вдосконалюватися. Незадовго до загибелі мав поїхати на стажування до Литви, однак оскільки не всіх його побратимів відправили, то і він відмовився. Навіть псевдо обрав собі оригінальне „Варвар“, але писав його по-англійськи „WarWar“ („ВійнаВійна“). Зокрема, на боеприпасах. Креативність Анатолія Тегзи часто ставала в нагоді „Карпатським січовикам“. До речі, він володів англійською, чеською і словацькою мовами.

На жаль, сержантського звання вже не дочекався, хоча планував

навіть стати офіцером, адже мав дві вищі освіти і необхідний бойовий досвід.

„У нас півкімнати була завалена зброєю, бронезилетами, військовою формою, – розповідає дружина. – Перед від'їздом замовив ще одну. Запитую: „Для чого? В тебе вже їх з десять! Он у мішках стоять“. „Ця з наколінниками“. Розумієте, він жив цим. Його хлопчачість, невгамовність нарешті знайшла своє застосування. Він любив рух, неспокій, екстрим. Коли йому в житті ставало нецікаво, він перемикався на щось інше“.

Дар'я додає, що навіть вдома Анатолій весь час думав про своїх „на нулі“. Казав, що без нього побратими почуватимуться гірше. Тепер вона розуміє, що там у нього була наче друга родина, фронтова, хрещена кров'ю і металом. Міг половини зарплати викинути на військово обладнання, закупівлю дронів, в той час як їхній будинок стоїть недобудований.

Улітку 2023 року командир тактичної групи, старший солдат Анатолій Тегза за бойові заслуги нагороджений „Золотим хрестом командувача Збройних сил України“ Валерія Залужного. У „Карпатській Січі“ такої нагороди удостоєні лише двоє: він і його командир Тарас Деяк.

Ужгород

Ділимося сумною вісткою, що з Волі Всевишнього
9-го вересня 2023 року відійшов у вічність

св.п.

Володимир Зінич

наш дорогий муж, батько, дідусь, брат, вуйко і родич.

Скоро по приїзді з Німеччини (1949) до Америки, Покійний вступив до війська, летунства (US Air Force). Одержав різні відзначення, а при кінці служби, Американське громадянство, з чого був гордий. Був пластуном з дитячих літ а пізніше провідником. Належав до куреня Хмельниченки. В місті Нью Гейвен був одним із засновників Українських Американських Ветеранів.

Ціле життя був відданий родині. Залишилися у глибокій смутку: дружина Уляна Мусій Зінич, сини Марко з дружиною Зіною (Жук) і дочечкою Андреею, та Володимир з дружиною Танею (Петраш) і дітьми Данилом, Юліною і Матейком. Брат Ярослав з дружиною Орисею (Назар) та їхньою донькою Христіною (Кікі) і сином Юрієм з родинами, та дальші родини Мандичів, Бистрянників і Дзюбінів.

Похоронні відправи відбулись 15-го вересня. Панахида у Wakelee Funeral Home в місті Ансонія (Отець Павло Лунів і Отець Edward Young), Богослужіння в церкві свв. Петра і Павла в Ансонії відправили Отці Лунів, Янг і Мазурек.

Похований на цвинтарі свв. Петра і Павла у місті Дербі (Derby) з військовими почестями і прощальним звичаєм Хмельниченків.

Вічна пам'ять! Хай з Богом спочиває

Замість квітів родина просить складати датки до ЗУАДК на поміч Україні. Memorial Donations can be made directly to the United Ukrainian American Relief Committee, Inc. Checks payable to UUARC (Memo: victims of war in Ukraine) and sent to 1206 Cottman Avenue, Philadelphia, PA 19111 or <https://www.uuarc.org/>.

UNION FUNERAL HOME LYTWYN & GRILLO

UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
Nicholas J. Grillo, Manager

AIR CONDITIONED ROOMS

Обслуга ЩИРА і СЕРДЕЧНА

Our services are available
anywhere in New Jersey.

Також займаємося похоронами
на цвинтарі в С. Бавнд Бруку
і перенесенням тлінних останків
з різних країн світу.

UNION FUNERAL HOME
1600 Stuyvesant Ave (corner of Stanley Terr.)
UNION, NJ 07083
908-964-4222
www.unionfuneralhome.com

ПЕТРО ЯРЕМА УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Займається похоронами
в **BRONX, BROOKLYN,
NEW YORK** і околицях

ДАНИЛО БУЗЕТА – директор
Родина **ДМИТРИК**

Peter Jarema Funeral Home, Inc.
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y. 10009

(212) 674-2568

MONUMENTS

Oblast Memorials Co.

PO Box 746, Chester, NY 10918

Tel : 845-469-4247

Custom Designed Quality Monuments

Serving NY/NJ/CT Cemeteries

e-mail: oblastmemorialsco@gmail.com

web site: www.oblastmemorials.com

BILIBGUAL HOME APPOINTMENTS

KULINSKI MEMORIALS

809 SOUTH MAIN STREET • MANVILLE, NJ 08835

Tel. 800-458-5467 • 908-722-3130 • Fax 908-253-0027

KulinskiMemorials@msn.com • KulinskiMemorials.com

- Служить українській громаді понад 60 років
- Понад 40 кольорів граніту до вибору
- Гравюри на замовлення
- Консультації вдома за домовленням
- Обслуговує клієнтів у трьох штатах (NJ, NY, PA)
- 5 хвилин від Українського цвинтаря св. Андрія у С. Бавнд-Бруку, Н. Дж.

Складно внести 20% на купівлю нового житла?

МОЖЕ ВАМ ДОПОМОГТИ

Вперше купуєте житло? АБО
Тоді це можливо з першим
внеском лише 10% без
додаткового страхування PMI -
унікальна пропозиція від ФКК SUMA!*

Придбайте житло своєї мрії,
сплативши лише 5% першого
внеску з приватним іпотечним
страхуванням (PMI)*.

**Зателефонуйте або надішліть SMS на номер 914.220.4900
або пишіть нам на електронну пошту loan@sumafcu.org**

Відскануйте QR
для найновішої
інформації

Main Office:
125 Corporate Blvd.
Yonkers, NY 10701
P: 914.220.4900
F: 914.220.4090

Spring Valley, NY branch:
16 Twin Ave.
Spring Valley, NY 10977
P: 845.356.0087
F: 845.356.5335

Stamford, CT branch:
39 Clovelly Rd.
Stamford, CT 06902
P: 203.969.0498
F: 203.316.8246

New Haven, CT branch:
555 George St.
New Haven, CT 06511
P: 203.785.8805
F: 203.785.8677

Для отримання додаткової інформації про одну з вищезазначених програм або будь-яких інших фінансових питань, які у вас можуть виникнути, ми готові підтримати вас, запропонувавши вигідні тарифи та персоналізоване обслуговування, яке ви звикли очікувати від СУМА ФКУ. Звертайтеся до кредитного відділу АФКУ з будь-якими питаннями або щоб подати заявку.

*Можуть застосовуватися обмеження або ліміти.

www.sumafcu.org

SUMAFcu NMLS# 527694

